

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	49697 Україно – Європейські правничі студії (Програма подвійного дипломування з Університетом ім.Миколаса Ромеріса в м.Вільнюс, Литва)(мова навчання англійська) / Ukrainian and European Legal Studies (Double Diploma Program in Association with the Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania))
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	081 Право

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	41
Повна назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Ідентифікаційний код ЗВО	02070944
ПІБ керівника ЗВО	Бугров Володимир Анатолійович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	https://knu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/41>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	49697
Назва ОП	Україно – Європейські правничі студії (Програма подвійного дипломування з Університетом ім.Миколаша Ромеріса в м.Вільнюс, Литва) (мова навчання англійська) / Ukrainian and European Legal Studies (Double Diploma Program in Association with the Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania))
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Навчально-науковий інститут права (кафедра адміністративного права та процесу, кафедра цивільного права, кафедра інтелектуальної власності, кафедра економічного права та економічного судочинства, кафедра конституційного права, кафедра кримінального процесу та криміналістики, кафедра іноземних мов)
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Школа права Університету імені Миколаша Ромеріса (м.Вільнюс, Литовська Республіка) (Інститут публічного права, Інститут приватного права, Інститут міжнародного права та права Європейського Союзу)
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	Україна, 01033, місто Київ, вул. Володимирська, 60; Ateities st. 20, LT-08303 Vilnius, Lithuania
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	передбачає
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	За умови обрання студентом одного із вибіркового блоків дисциплін навчального плану ОП, складання студентом всіх форм контролю з оцінкою не нижче 67 балів, проходження практики з оцінкою не нижче 67 балів окремим рішенням екзаменаційної комісії студенту може бути присвоєно професійну кваліфікацію юрист. За умови обрання студентом одного із вибіркового блоків дисциплін навчального плану ОП, складання студентом всіх форм контролю з оцінкою не нижче 75 балів, проходження практики з оцінкою не нижче 75 балів, проходження підсумкових атестацій з оцінкою не нижче 75 балів, окремим рішенням екзаменаційної комісії студенту може бути присвоєно професійну кваліфікацію молодший науковий співробітник
Мова (мови) викладання	Англійська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	148205
ПІБ гаранта ОП	Поєдинок Валерія Вікторівна

Посада гаранта ОП	професор
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	valeriia.poiedynok@knu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(068)-373-87-55
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	2 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

ОП є програмою подвійного дипломування, яка була розроблена в рамках багаторічної співпраці Навчально-наукового інституту права (далі – ННІП) Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – КНУ) та Школи права Університету імені Миколаса Ромеріса (Вільнюс, Литовська Республіка) (далі – УМР) - №1 у сфері права з-поміж литовських університетів за даними рейтингу «QS World University Rankings by Subject 2022». Відповідно до Угоди про наукове, навчальне та культурне співробітництво між КНУ та УМР від 05.06.2013 р. та Угоди про реалізацію спільної магістерської програми «Правове регулювання публічного управління та прав людини» № 1TRS-228 від 31.07.2013 р. у 2013-2014 н.р. було запроваджено програму подвійного дипломування як складову ОП «Право» (спеціалізація «Правове регулювання публічного управління та прав людини»). Ця програма була акредитована німецьким акредитаційним агентством ACQUIN 31.05.2016 р. на період до 30.09.2019 р. У 2015-2016 н.р. співпраця за подвійним дипломуванням була доповнена спеціалізаціями «Приватне право», «Право інтелектуальної власності», «Охороноздоровче право та політика», які були акредитовані Литовським акредитаційним агентством SKVC у 2016 р.

З 2016-2017 н.р. ОП була включена до Правил прийому КНУ як окрема ОП під назвою «Україно-Європейські правничі студії», що включала чотири спеціалізації: «Правове регулювання публічного управління та прав людини», «Приватне право», «Право інтелектуальної власності», «Охороноздоровче право та політика».

У 2019 р. з метою продовження співпраці між КНУ та УМР було укладено нові угоди про реалізацію програм подвійного дипломування «Правове регулювання публічного управління та прав людини», «Приватне право», «Право інтелектуальної власності».

У зв'язку із затвердженням наказом МОН №1053 від 17.08.2020 р. Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти було внесено зміни до угод про реалізацію програм подвійного дипломування, а також прийнято нову редакцію опису ОП (затверджено на засіданні Вченої ради від 01.03.2021 р., протокол №11, та введено в дію наказом ректора №604-32 від 18.08.2021 р.), внесено зміни до навчального плану. У зв'язку з затвердженням нового Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право (наказ МОН № 643 від 20.07.2022 р.) було прийнято нову редакцію опису ОП (затверджено на засіданні Вченої ради від 05.09.2022 р., протокол №1, та введено в дію наказом ректора №501-32 від 19.09.2022 р.) та внесено зміни до навчального плану. На кожному етапі перегляду ОП враховувалися потреби ринку праці як в Україні, так і в ЄС, включаючи пропозиції стейкхолдерів - студентів, потенційних роботодавців та ін.

Викладання на ОП забезпечують більше 20 науково-педагогічних працівників обох університетів-партнерів, які вільно володіють англійською мовою, беруть участь в академічній мобільності та реалізації міжнародних проєктів. За весь час реалізації програми подвійного дипломування на програму вступило 140 осіб.

Спеціальність акредитована МОН (сертифікат про акредитацію НД 1188012, дійсний до 01.07.2023 р.).

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2022 - 2023	50	6	0
2 курс	2021 - 2022	50	6	1

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	2188 Право (мова навчання російська) 29856 Цивільно-військові відносини 2048 Право 50462 Право/ Правознавство 49893 Правоохоронна діяльність в Збройних Силах України 27046 Право (мова навчання російська) / Право 50461 Правнича діяльність

другий (магістерський) рівень	<p>1417 Правове регулювання публічного управління та права людини (Подвійний диплом / Double Degree)</p> <p>1525 Право</p> <p>1574 Інтелектуальна власність</p> <p>2083 Програма подвійного дипломування з університетом ім. Миколаша Ромеріса (Вільнюс, Литва)</p> <p>20228 Право (на основі спеціаліста)</p> <p>20231 Право (на основі ОКР спеціаліста)</p> <p>22271 Право/Право (мова навчання російська)</p> <p>27015 Україно - Європейські правничі студії (Програма подвійного дипломування з Університетом ім. Миколаша Ромеріса в м. Вільнюс, Литва) / Підготовка здійснюється за спеціалізаціями: "Приватне право", "Право інтелектуальної власності", "Охороноздоровче право", "Правове регулювання публічної адміністрації та права людини" (мова навчання англійська) / Ukrainian and European Legal Studies (Double Diploma Program in Association with the Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania) / Pursued with in the following Spec</p> <p>29857 Правове забезпечення військової діяльності</p> <p>49986 Приватне та публічне право</p> <p>34560 Право</p> <p>35037 Інтелектуальна власність</p> <p>48485 Організація правозастосовної діяльності в Збройних Силах України</p> <p>49697 Україно – Європейські правничі студії (Програма подвійного дипломування з Університетом ім. Миколаша Ромеріса в м. Вільнюс, Литва)(мова навчання англійська) / Ukrainian and European Legal Studies (Double Diploma Program in Association with the Mykolas Romeris University (Vilnius, Lithuania)</p> <p>50464 Законодавча діяльність та нормопроекування в Україні</p> <p>54440 Організація цивільно-військового співробітництва</p>
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	37124 Право

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	542665	67681
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	542665	67681
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	2485	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>Опис ОНП (Україно-Європ. студії, ОП Магістр, д.ф.н.) 2022.pdf</i>	MVQD3Q+UCFLzDU6WDkwDWzRaL+pQKK2gkIWu2B ox2V4=
Освітня програма	<i>Опис ОНП (Україно-Європ. студії, ОП Магістр, д.ф.н.) 2021.pdf</i>	zkbB3pTUYSF05024CEToyOWHAniD6Gis6+neLmjLhag =
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план (Україно-Європ. студії, ОП Магістр, д.ф.н.) 2022 р.вступу.pdf</i>	3NWEAvFsjoHNcwDmydKk11XvJiyedP8sEsHMfpVVG74 =
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план (Україно-Європ. студії, ОП Магістр, д.ф.н.) 2021 р.вступу 1 курс.pdf</i>	3V3xTc70sJquUmWY8nf5a3XevTYrwqFXXkjIdoWuY74 =
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план (Україно-Європ. студії, ОП Магістр, д.ф.н.) 2021 р.вступу 2 курс.pdf</i>	604N2EUcMnxWQ23h1Y6cUGmpqvYXCPcOAdofwFXYE Lw=

Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія_Убері (Кредо Класик).pdf</i>	jNHuX5g6XvzG1fd2QjQx6is5j/7LoiKFzeoYDcr6V5Y=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія_Муциу чук (McDonalds).pdf</i>	gAq6XOO2uuuTjrKZ005s7UpfFKllL4FHvW13Di3LqH4=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Відгук_Тимошук (ЦППП).pdf</i>	e7oX9nNgWvoCvFoKEw89qH13oD7Hkt/eDP5u6ko8bwg= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Відгук_Огренчук (АПУ).pdf</i>	2fnXhnIrRSka2iFzAgxS9tJoFpBm5bAS+qXZjFAhjDk=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія_Коломoeць (Запорізький НУ).pdf</i>	G5OjyIyV7lTuebphEktUpoZVirWNnRAyCRDj8GOGz8o=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Метою програми є підготовка фахівців ОП «Магістр» з глибоким знанням законодавства ЄС щодо публічного управління та захисту прав людини, кращого досвіду держав – членів ЄС та сусідніх країн у цій сфері, а також підготовка фахівців з приватного права та права інтелектуальної власності, які володіють знаннями з захисту відповідних прав на міжнародному, європейському та національному рівнях, здатні застосовувати отримані знання в організації національного, європейського та міжнародного бізнесу та пропонувати ефективні та своєчасні рішення для своїх клієнтів.

Унікальність програми полягає у тому, що вона є повністю англomовною повноцінною програмою подвійного дипломування, а не програмою з можливістю подвійного дипломування (якою студент може скористатися, а може й ні). Усі студенти повинні виконати обов'язкову програму міжнародної академічної мобільності – навчання в УМР протягом одного року. Для успішного завершення програми студенти повинні виконати вимоги обох університетів: невиконання вимог одного з університетів має наслідком неотримання жодного з дипломів. Це робить програму унікальною як серед програм КНУ, так і серед програм співпраці за ОП «Магістр» УМР з закладами вищої освіти в Україні (зокрема, з Львівським національним університетом імені Івана Франка, Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого).

ОП є унікальною також тим, що це - освітньо-наукова програма подвійного дипломування, яка передбачає підготовку студентами магістерської роботи згідно зі стандартами і вимогами як КНУ, так і УМР.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Цілі ОП у повній та належній мірі відповідають місії та стратегії обох університетів-партнерів. Стратегічним планом розвитку КНУ на період 2018-2025 рр., затвердженим Вченою радою КНУ 25.06.2018 р., передбачається підготовка висококваліфікованих кадрів, розширення міжнародного співробітництва, збільшення кількості програм подвійного дипломування, забезпечення викладання англійською мовою, впровадження ефективного механізму перезарахування результатів навчання у рамках реалізації програм академічної мобільності (пп. 1.6, 5.2, 5.3, 29). Стратегічним планом дій 2021-2023 УМР (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2021/05/MRU-Strategic-Activity-Plan-2021-2023_Final.pdf) Університет визначено як відкриту, прогресивну, збалансовану академічну спільноту, лідер у соціальних науках у Європейському просторі вищої освіти (візія Університету). Місією Університету є зміцнення демократичної Литовської держави, стимулювання соціально збалансованого прогресу суспільства, що базується на інноваційній науці; розвиток незалежних, креативних, відповідальних, спроможних до критичного мислення та навчання впродовж життя індивідів, відкриття членам спільноти шляхів для особистого та прогресивного успіху. Збільшення кількості програм подвійного та спільного дипломування, зміцнення міжнародного співробітництва за цим напрямом визначено серед пріоритетів Університету.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Здобувачі освіти мали можливість представити свої інтереси та надати пропозиції щодо ОП:

- у рамках комітетів ОП, діяльність яких координує УМР, і які включають представників обох університетів-партнерів; здобувачі є обов'язковими членами комітетів та беруть участь у погодженні змін до ОП (https://intranet.mruni.eu/mru_lt_dokumentai/centrai/akademiniu_reikalu_centras/stud_prog_ir_kokyb_uztikrinimo_grupe/4_SPK_nuostatai_2015_06_03.pdf);

- через органи студентського самоврядування (зміни до ОП в обов'язковому порядку погоджуються Студентським парламентом ННП);

- під час освітнього процесу в безпосередньому спілкуванні з гарантом ОП та викладачами;

- під час зустрічей з представниками університетів-партнерів у рамках днів відкритих дверей, які організуються щорічно у квітні-травні для інформування потенційних абітурієнтів щодо ОП;

- під час опитувань, що здійснюються Лабораторією соціальних та освітніх досліджень КНУ;

- шляхом використання форми зворотного зв'язку, яку розміщено на сторінці ОП в мережі Інтернет (<https://forms.gle/gZph1o47LH5kwETg6>).

Випускники програми мали можливість представити свої інтереси та надати пропозиції щодо ОП:

- як аспіранти університетів-партнерів - через органи управління університету, Раду молодих науковців, відділ аспірантури;
- під час зустрічей з представниками університетів-партнерів у рамках днів відкритих дверей;
- під час зустрічей з випускниками;
- шляхом використання форми зворотного зв'язку (див. вище).

- роботодавці

Роботодавці мали можливість висловити свої пропозиції щодо ОП:

- під час зустрічей з представниками університетів-партнерів у рамках відкритих дверей, які організуються щорічно у квітні-травні для інформування потенційних абітурієнтів щодо ОП;
 - під час наукових та науково-практичних заходів, організованих університетами-партнерами (конференцій, круглих столів, панельних дискусій тощо);
 - під час організації практики студентів;
 - під час спілкування з представниками університетів у межах заходів та реалізації проєктів, організованих роботодавцями або за участі роботодавців (зокрема, Днів правничої кар'єри);
 - під час залучення до освітнього процесу (шляхом читання лекцій, проведення майстер-класів тощо, надання пропозицій щодо актуальних тем магістерських робіт), а також підсумкової атестації (під час комплексних іспитів та захисту магістерських робіт, до яких представники роботодавців залучаються як голови екзаменаційних комісій).
- Посилання на усі рецензії (відгуки) роботодавців, представників академічної спільноти та інших стейкхолдерів:
<https://drive.google.com/drive/folders/11AMzIh4TiZoFLxSRuq5BtS2xpnu-n728?usp=sharing>

- академічна спільнота

Реалізація ОП надає широкі можливості професійного розвитку викладачам ННП, залученим до читання на програмі. Вони удосконалюють навички проведення занять англійською мовою, переймають досвід литовських колег щодо форм та методів викладання й оцінювання, розширюють власні можливості академічної мобільності і участі в міжнародних заходах завдяки використанню міжнародних зв'язків УМР.

Представники ширшої академічної спільноти мали можливість висловити свої думки щодо ОП під час проведення спільних наукових та науково-практичних заходів, а також у рецензіях на ОП. Так, у своїй рецензії декан юридичного факультету Запорізького національного університету Тамара Коломoeць відзначила, що ОП є інноваційною освітньою програмою на ринку освітніх послуг в Україні. У рецензії декана юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса Ірини Коваль вказано, що досвід реалізації програми становить значний інтерес для інших правничих шкіл і може бути використаний ними при проектуванні та реалізації аналогічних програм.

- інші стейкхолдери

ОП слугує інтересам широкого кола стейкхолдерів, оскільки зусиллями двох провідних правничих шкіл - України та Литви - забезпечує підготовку висококваліфікованих правників, які своєю професійною працею сприятимуть утвердженню верховенства права, демократії та захисту прав людини і братимуть активну участь у процесах європейської інтеграції України.

Представники інститутів громадянського суспільства мали можливість висловлювати свої пропозиції щодо ОП під час спільних громадських заходів, під час неформального спілкування з представниками університету, а також у рецензіях на ОП. Так, заступник голови Правління Центру політико-правових реформ В. Тимошук відзначив, що ОП сприятиме підготовці фахівців для сучасної системи урядування України, особливо у контексті європейської інтеграції нашої держави. Високу оцінку ОП в контексті курсу України на вступ до ЄС надано також у рецензії президентки ВГО «Асоціація правників України» Анни Огречук.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

На ринку праці існує великий попит на фахівців у галузі права, які мають знання та навички, необхідні для реформування сектору публічного управління, захисту прав людини, у сфері приватно-правових відносин та інтелектуальної власності. Особливо цінуються фахівці, які поєднують українську та зарубіжну (передусім, європейську) освіту, з огляду на виклики й можливості, пов'язані з глобалізаційними та євроінтеграційними процесами. При формулюванні цілей та ПРН ОП використано, зокрема, Звіт Директорату з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України за результатами аналітичного дослідження «Знання та навички випускників юридичних факультетів та закладів вищої освіти через призму відповідності потребам ринку праці» (<https://minjust.gov.ua/files/general/2019/08/06/20190806144026-27.pdf>). Цілі та ПРН ОП сформульовано з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, які відстежувалися в процесі підготовки проєкту Концепції розвитку юридичної освіти в Україні та Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право», визначені в Стратегії розвитку наукових досліджень НАПН України на 2016-2020 рр. (<http://www.apnu.kharkiv.org/doc/strategiya.pdf>), Основних напрямках науково-дослідної діяльності Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України (http://idpnan.org.ua/osnovni_naprjami_naukovo-doslidnoii_dijalnosti_institutu.html).

Цілі та ПРН ОП сформульовано з урахуванням відгуків випускників та відстеження траєкторії їх кар'єрного розвитку.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

ОП має загальнодержавний та міжнародний характер, оскільки спрямована на підготовку фахівців, які поєднують знання та навички як у сфері національного права України, так і права Європейського Союзу та національного законодавства однієї з держав - членів ЄС. На програмі навчаються студенти з різних регіонів України, які після завершення навчання будуть свою професійну кар'єру як в Києві, так і далеко за його межами, включаючи зарубіжні країни. Випускники ОП працюють в органах державної влади України (Міністерство економіки України, Міністерство юстиції України та ін.), банківських установах (Приватбанк), міжнародних організаціях та проектах (Міжнародна організація з міграції, Проект міжнародної технічної допомоги USAID Transformation Communications Activity), інститутах громадянського суспільства (Центр політико-правових реформ), приватних компаніях, включаючи компанії з іноземною участю, як в Україні, так і за кордоном.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Було враховано досвід партнера - УМР щодо створення та реалізації магістерських програм подвійного та спільного дипломування, зокрема, магістерської програми подвійного дипломування «Європейське та міжнародне бізнес право», що реалізується спільно з Université Savoie-Mont-Blanc, Франція (https://www.mruni.eu/en/study_program/european-and-international-business-law/). Також було використано досвід партнерства за напрямом магістерських програм у галузі права УМР з іншими вітчизняними закладами вищої освіти, зокрема, Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого та Львівським національним університетом імені Івана Франка. Було використано і досвід створення та реалізації магістерських програм з можливістю подвійного дипломування на інших факультетах КНУ імені Тараса Шевченка, зокрема, магістерської програми подвійного дипломування за ОП «Бізнес-адміністрування і консультування» (Україна) та «Global Politics and International Relations» (Італія), що реалізується економічним факультетом КНУ імені Тараса Шевченка та Університетом Мачерата (Італія) (<http://econom.univ.kiev.ua/departments/ieam/magistracy/dual-diploma/>). Цей досвід було використано для визначення найбільш ефективної побудови навчального плану, найефективніших методів викладання та навчання. Здійснювався також порівняльний аналіз підходів до підготовки та захисту магістерських робіт, використання інтерактивних освітніх технологій.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

ОП дозволяє досягти усіх результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим наказом МОН №643 від 20.07.2022 р. (див. Матрицю забезпечення результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньої програми в Описі ОП). Так, оскільки ОП є повністю англійською, забезпечується РН5 (Вільно спілкуватися юридичною англійською мовою як усно, так і письмово).

До обов'язкових компонентів ОП віднесено навчальну дисципліну «Міжнародно-правовий захист прав людини», яка в силу свого фундаментального характеру забезпечує досягнення, зокрема, РН3 (Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів), РН4 (Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми), РН8 (Визначати актуальну практичну чи наукову проблему, планувати і виконувати дослідження на її вирішення). Такі дисципліни, як «Актуальні проблеми публічного права» та «Актуальні проблеми приватного права» спрямовані на концептуалізацію та поглиблення знань студентів, отриманих під час навчання на бакалавраті, про відповідні сфери права. Забезпечуються, зокрема, РН1 (Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання), РН11 (Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права), РН15 (Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування), РН16 (Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів), РН19 (Брати продуктивну участь у виконанні досліджень у галузі права).

Вирішальне значення для опанування компетентностей, пов'язаних з захистом прав та інтересів клієнтів як у судовому, так і у позасудовому порядку, як в національному, так і в міжнародному контексті, мають дисципліни «Актуальні проблеми процесуального права» та «Альтернативне вирішення спорів». Досягається, зокрема, РН2 (Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами), РН6 (Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати), РН7 (Дискутувати зі складних правових проблем), РН10 (Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України), РН12 (Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та ЄС). До обов'язкових компонентів ОП належить також практика, яка забезпечує безпосереднє опанування навичок роботи юриста. Такі обов'язкові компоненти ОП, як науково-дослідницька практика, підготовка до написання магістерської роботи та власне написання і захист магістерської роботи забезпечують формування дослідницьких, аналітичних компетентностей здобувачів.

16 з 20 передбачених Стандартом РН додатково забезпечуються також дисциплінами вибіркового блоку.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право затверджено наказом МОН № 643 від 20.07.2022 р.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

120

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

80

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

40

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОП повністю відповідає предметній області, визначеній Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН №643 від 20.07.2022 р.).

Так, відповідно до Стандарту об'єкт вивчення є право як соціальне явище та особливості його застосування, що ґрунтуються на правових цінностях та принципах, в основі яких покладені людська гідність та верховенство права. Ідея людської гідності є основоположною для обов'язкової дисципліни «Міжнародний захист прав людини». З огляду на те, що ОП реалізується спільно з університетом країни-члена ЄС, її особливістю є пронизаність усіх освітніх компонентів європейськими цінностями, серед яких повага до прав людини і верховенство права посідають чільне місце.

Передбачені стандартом цілі навчання, а саме: набуття здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері правотворчості і правозастосування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, досягаються завдяки тому, що складові ОП забезпечують досягнення, зокрема, РН 3,4,8, 10-12, 17-20. З огляду на міжнародний характер програми здобувачі активно реалізують такі компетентності, як здатність спілкуватися англійською мовою в професійній сфері (ЗК5), здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК9), здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи ЄС на правову систему України (СК2), здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики ЄСПЛ на розвиток правової системи та правозастосування в Україні (СК3), здатність аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень, враховуючи використання міждисциплінарних та порівняльно-правових підходів (СК17), здатність брати продуктивну участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях (СК19). Комплексний характер обов'язкових компонентів ОП, необхідність інтегрувати європейські підходи, широке застосування порівняльно-правового методу об'єктивно ускладнюють завдання, що стоять перед студентами, і підсилюють динаміку опанування усіх компетентностей, спрямованих на вирішення складних задач.

Відповідність теоретичному змісту предметної області забезпечується завдяки тому, що навчання здійснюється під кутом актуальних правових доктрин (як-от сталий розвиток, належне урядування та належна адміністрація, стале правосуддя) та європейських цінностей і принципів (поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права і поваги до прав людини).

Навчання за ОП передбачає використання загальнонаукових і спеціальних методів пізнання правових явищ, серед яких чільне місце належить аналізу, синтезу та порівняльно-правовому методу; методів вирішення юридичних задач (казусів); методик правової оцінки та вирішення конфліктів (спорів), у тому числі шляхом альтернативних способів; використання цифрових технологій, включаючи онлайн-технології.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Здобувачі освіти мають право на вільний вибір дисциплін (шляхом вибору одного з трьох вибіркових блоків – «Правове регулювання публічного управління та прав людини», «Приватне право», «Право інтелектуальної власності», шляхом вибору іншої навчальної дисципліни в університетах-партнерах, а також в межах академічної мобільності в університеті-партнері УМР.

Вибіркові блоки ОП є повністю різними за змістом, водночас кожен з них забезпечує комплексне опанування студентами знань і навичок, необхідних для практичної роботи юриста у відповідній сфері права. Читання навчальних дисциплін за ВБ «Правове регулювання публічного управління та прав людини» повністю забезпечується викладачами УМР, а за ВБ «Приватне право» та «Право інтелектуальної власності» - спільно викладачами КНУ та УМР.

Під час навчання в УМР студенти можуть скористатися можливістю академічної мобільності за програмою Erasmus+ studies (навчання протягом семестру в університеті-партнері УМР в країні іншій, ніж Литва). При цьому студенти програм подвійного дипломування мають пріоритет при відборі (<https://www.mruni.eu/en/university/internationalization/erasmus-studies-outgoing/>). Також можлива мобільність за програмою Еразмус+ практика (стажування протягом двох місяців, наприклад, у міжнародних організаціях чи юридичних фірмах).

Здобувач має право ініціювати угоду з конкретним місцем практики, а також бере участь у визначенні теми магістерської роботи.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Студенти мають право вибору дисциплін у межах ОП, передусім, шляхом вибору вибіркового блоку з трьох можливих: «Правове регулювання публічного управління та прав людини», «Приватне право», «Право інтелектуальної власності». Вибір вибіркового блоку здійснюється протягом першого місяця першого семестру. Особливістю ОП є те, що вибіркові блоки ОП в УМР мають статус окремих освітніх програм (https://www.mruni.eu/en/degree_type/masters-studies/?faculty=391). У залежності від кількості студентів, які зараховані на ОП, та які виявили бажання обрати той чи інший блок, а також з урахуванням вимог та можливостей університетів партнерів, кожного року погоджується, які вибіркові блоки є відкритими для набору студентів. Відповідно до угод про реалізацію магістерських програм між університетами-партнерами мінімальна кількість студентів на програму – 15 студентів, проте, партнери за взаємною згодою можуть відкрити програму/вибірковий блок і за меншої кількості студентів. У процесі реалізації ОП були набори, коли відкривалися всі три вибіркових блоки/освітні програми, так і набори, коли відкривалися один або два вибіркові блоки (тенденція останніх років). При цьому максимально враховувалися інтереси студентів. У КНУ реалізація студентами права на вибір навчальних дисциплін відбувається згідно з процедурою п. 3.7. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>). До 2020 року діяло Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін ([http://nmc.knu.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.knu.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF)).

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів освіти за ОП забезпечується:

- включенням завдань та методів оцінювання практичного спрямування до навчальних дисциплін (як-от підготовка проектів правових актів, вирішення казусів);
- залученням до викладання за програмою практиків - як з українського, так і з литовського боку;
- включенням відповідно до Стандарту вищої освіти практики до навчального плану.

До набору 2021-2022 н.р. практика містилася в переліку освітніх компонентів УМР. Відповідно до вимог до організації практики УМР студенти повинні були самостійно знайти базу практики. УМР міг допомогти студенту у пошуку бази практики, але не забезпечував її. Такий підхід обумовлювався розумінням практики як першого кроку на шляху працевлаштування: якщо студент не може самостійно знайти базу практики, то як потім він знайде роботу? Укладався тристоронній договір між студентом, УМР та базою практики. Бази практики могли знаходитися як в Литві, так і в Україні або іншій країні. Головною вимогою виступала можливість забезпечення виконання програми практики. Захист практики відбувався в УМР відповідно до його процедур. Результати захисту автоматично визнавалися в КНУ.

Враховуючи побажання студентів, починаючи з набору 2021-2022 н.р. практика включена до переліку освітніх компонентів КНУ. Студенти можуть обрати базу практики з переліку партнерських установ КНУ, з якими укладено договори про співпрацю, або ж самостійно знайти базу практики за погодженням з КНУ. Студент не позбавлений права самостійно знайти місце проходження практики і у Литві.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Спеціалізованою дисципліною, спрямованою на здобуття soft skills, є «Альтернативне вирішення спорів». Студенти не лише вивчають правові аспекти застосування альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів), а й аналізують конкретні практичні ситуації з метою визначення можливості врегулювання їх за допомогою альтернативних способів, вибору оптимального способу врегулювання та пошуку взаємовигідного рішення. Вивчаються інструменти фасилітації комунікації між сторонами конфлікту – перефразування, розпитування, збір ідей та стекінг, брейнстормінг, визнання почуттів тощо, принципи засадничих переговорів (principled negotiation) - відокремлення людей від проблеми, концентрація на інтересах, а не на позиціях, пошук альтернативних варіантів, використання об'єктивних критеріїв. При читанні дисципліни використовуються напрацювання лондонського Центру ефективного вирішення спорів (CEDR) та Гарвардської програми з переговорів (PON). Опанування ЗК4 (Здатність до адаптації та дії в новій ситуації) передбачають 6 з 9 обов'язкових компонентів ОП, а також усі дисципліни вибіркового блоку, ЗК6 (Здатність генерувати нові ідеї (креативність)) – так само 6 з 9 обов'язкових компонентів ОП та 6 з 7 дисциплін вибіркового блоку. Складність і комплексність завдань, які постають перед студентами з огляду на необхідність виконання ними як не лише вітчизняних, а і європейських вимог, сприяють формуванню лідерських якостей, навичок тайм-менеджменту і міжнародної комунікації.

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт не затверджено.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у

кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Вимоги до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти встановлено в п. 4.4 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ (https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf): її обсяг для ОР магістр має становити від 67 до 75 % від загального обсягу навчального часу дисципліни. Цю вимогу дотримано у навчальному плані ОП. Кредитний обсяг дисциплін та розподіл часу між лекційними, семінарськими заняттями і самостійною роботою визначається за колегіальною експертною оцінкою укладачів і перевіряється при погодженні програми Науково-методичною комісією та Вченою радою ННІП, а також зовнішніми рецензентами. Студенти беруть у цьому участь як члени НМК і вчених рад, враховуються також результати опитування здобувачів. Так, за даними опитування, проведеного гарантом ОП у січні-лютому 2023 р., 71,4% респондентів вважають своє навантаження оптимальним, 14,3% бажали б навчатися більш інтенсивно, стільки ж - перерозподілили б наявне навантаження; жоден респондент не вважає своє навантаження надмірним. Зміст самостійної роботи студента в розрізі конкретного освітнього компонента визначається робочою програмою дисципліни та вказівками викладача. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова фахова література, підручники, посібники, періодичні видання, передусім англomовна.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://vstup.knu.ua/>
<https://law.knu.ua/ua/mahistratura-081-pravo-podviine-dyplomuvannia>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Відповідно до угод про реалізацію магістерських програм подвійного дипломування між університетами-партнерами обов'язковою вимогою до вступників є високий рівень знань та навичок володіння англійською мовою (як мінімум рівень B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти). Це підтверджується на етапі реєстрації в УМР шляхом надання міжнародного сертифікату IELTS або TOEFL, або шляхом складання онлайн тесту, який організовується УМР, або шляхом надання довідки ННІП КНУ (готується кафедрою іноземних мов).

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Документи, що регулюють порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, за цією ОП:

- угоди про реалізацію магістерських програм подвійного дипломування між університетами-партнерами;

- Положення про організацію освітнього процесу в КНУ від 11.04.2022 р. (зокрема, Розділ 7 та Розділ 11)

(https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf);

- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у КНУ від 29.06.2016 р.

(https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk);

- Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у КНУ

(<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>);

- Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk)

- Порядок проведення в КНУ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року, затверджений наказом ректора №603-22 від 12.07.2016 р.

(http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg);

- Процедура визнання академічних кредитів в Університеті імені Миколаса Ромеріса, затверджена резолюцією Сенату УМР №1SN-4 19.10.2015 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2021/03/Studiju-kreditu-prip.tv_-_ENG-porfolio.pdf).

Зазначені документи перебувають у відкритому доступі.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Відповідно до угод про реалізацію програм подвійного дипломування кожен університет-партнер забезпечує належне зберігання результатів оцінювання знань студентів, які навчаються за ОП в цьому університеті, та надання всім студентам та іншому партнеру результатів оцінювання знань студентів. Партнери повністю визнають навчальні дисципліни, що пропонуються в межах ОП, оцінювання отриманих результатів навчання та кредити, присуджені кожним із партнерів. Визнання та переведення оцінок здійснюється відповідно до системи переведення оцінок в

КНУ та в УМР, що затверджується щорічно спільним комітетом ОП. У КНУ система переведення оцінок підлягає щорічному затвердженню Вченою радою ННІП (протокол №1 засідання Вченої ради Інституту права від 30.09.2021 р. (<https://drive.google.com/file/d/1Y7mmU3eLKjm5mkWHhKlSafNW4Cpvp7jA/view?usp=sharing>)), протокол №1 засідання Вченої ради ННІП від 30.09.2022 р. (<https://drive.google.com/file/d/1m6RkM6m6d3vc9WgIbj819FHSqIXjodPt/view?usp=sharing>)). Після завершення семестру, у якому відбувалося навчання студентів ОП в УМР, УМР передає КНУ відомості з оцінками (transcripts of records) на кожного студента ОП. Ці результати навчання автоматично визнаються КНУ. Аналогічно, КНУ передає УМР відомості з оцінками на кожного студента ОП після завершення семестру, протягом якого навчання відбувалося в КНУ, а також відомості про підсумкову атестацію (комплексний іспит та магістерську роботу). Ці результати також автоматично визнаються УМР.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Положення КНУ з цього питання проходить етап обговорення і ймовірно буде затверджене найближчим часом. Водночас, КНУ не обмежує академічної свободи науково-педагогічних працівників щодо внесення до робочої програми навчальної дисципліни рекомендацій щодо можливого опанування окремих результатів навчання шляхом участі у програмах неформальної освіти. Визнання і оцінювання рівня опанування результатів неформального навчання (за наявності схваленого кафедрою обґрунтування щодо доцільності/необхідності цього визнання для досягнення цілей освітнього компоненту) в таких випадках здійснюється науково-педагогічним працівником в межах тієї складової оцінки, яка відведена для поточного контролю, та згідно правил і процедур визначених у робочій програмі освітнього компоненту. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, не може замінити процедур підсумкового оцінювання, визначених ОП. В умовах пандемії COVID-19 та воєнного часу для здобувачів українських ЗВО відкрили доступ багато освітніх онлайн-платформ, зокрема, Coursera. В межах навчальної дисципліни «Міжнародний захист прав людини» студентам ОП проф. Ващенко О.В. рекомендувала онлайн курс «Children's Human Rights: an Interdisciplinary Introduction», який запропонований Університетом Женеви (<https://www.coursera.org/learn/childrens-rights>). Також, КНУ не обмежує права здобувачів освіти на розвиток своїх компетентностей поза освітніми програмами шляхом неформального навчання в Університеті і за його межами, сам розробляє і пропонує такі програми.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Здобувачі не скористалися своїм правом на перезарахування частини дисципліни.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Лекції (що супроводжуються презентаціями, переглядом навчальних відео) слугують концептуалізації існуючих, набуттю нових знань та формуванню ціннісної системи правника. Підготовка студентами доповідей забезпечує отримання додаткових знань та навичок виконання і оформлення власних наукових досліджень, а виступ з такими доповідями на семінарських заняттях – навичок презентації результатів таких досліджень та soft skills, які стосуються публічного виступу (утримання уваги, таймінг та ін.) Розвитку як знань, так і комунікаційних навичок слугують опитування та дискусії на семінарах. Такі форми роботи на семінарах, як розгляд гіпотетичних спорів, вирішення задач-казусів, підготовка процесуальних документів, проєктів національних та міжнародних правових актів формують практичні навички з правозастосування, зокрема, при врегулюванні та вирішенні спорів. Самостійна робота студентів, науково-дослідницька практика, підготовка до написання і написання магістерської роботи розвиває як дослідницькі навички, так і автономність та відповідальність, навички тайм-менеджменту. Практика формує практичні навички у сфері професійної діяльності юриста. Відповідність форм і методів навчання й викладання програмним результатам навчання обґрунтовується у робочих програмах навчальних дисциплін. Форми організації освітнього процесу описані в п.4.4 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрированого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Урахування пріоритетів здобувачів освіти здійснюється, зокрема, завдяки: реалістичності планування навантаження; використанню оптимальних методів викладання; взаємодії викладача із здобувачами під час занять; опитуванням та обговоренням викладеного матеріалу, в тому числі при проведенні лекцій; консультуванню як у визначений розкладом час, так і за допомогою електронних засобів комунікації; можливості вибору керівника і теми кваліфікаційного дослідження та бази проходження практики тощо. За даними дослідження, що проводилося Лабораторією соціальних та освітніх досліджень КНУ упродовж лютого-

квітня 2021 р., викладання дисциплін є цікавим та зрозумілим для 100% респондентів; з тим, що у викладанні застосовані сучасні технології та методи навчання, спрямовані на підвищення ефективності засвоєння матеріалу погодилися 100% респондентів; більшість респондентів погодилися з думкою, що викладачі враховують індивідуальні особливості, освітні потреби, можливості та здібності усіх здобувачів освіти – 90%, важко відповісти – 10%. Наступне опитування проводилося зазначеною Лабораторією наприкінці 2022 р., однак студенти ОП не взяли у ньому участь. У зв'язку з цим у січні-лютому 2023 р. гарантом ОП було проведено власне опитування, за даними якого методами навчання і викладання на ОП повністю задоволено 57,1% респондентів, швидше задоволено 28,6%, швидше не задоволено 14,3%. При цьому висловлено побажання посилити використання кейсів і судової практики, про що гарант ОП повідомила усім викладачам за ОП.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Викладачам та здобувачам освіти за ОП гарантується академічна свобода. Викладачі мають можливість запропонувати навчальні дисципліни з огляду на вимоги законодавства та потреби ринку праці, самостійно визначати модулі/теми, послідовність їх викладання, змістове наповнення, обов'язкову та рекомендовану літературу, методи викладання та навчання, а також методи та форми оцінювання, які, на їхню думку, дозволяють найбільш ефективно досягти результатів навчання. Здобувачі освіти мають право вільно висловлювати свою точку зору, формулювати висновки та пропозиції, використовувати додаткову літературу, обирати теми доповідей/презентацій, теми магістерських робіт за погодженням з науковими керівниками, виступати на наукових конференціях, публікувати власні наукові роботи.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів надається у робочих програмах навчальних дисциплін. Здобувачі мають можливість ознайомитися з цією інформацією до початку вивчення відповідного освітнього компоненту, а інформація про порядок та критерії оцінювання також надається на першому занятті.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Під час вивчення навчальних дисциплін ОП студенти вчаться застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукового дослідження, зокрема, при підготовці наукових доповідей, написанні есе тощо. Студенти ОП беруть участь у наукових конференціях та інших наукових заходах, які організуються університетами-партнерами та іншими інституціями, зокрема, щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених ННІП (<https://m.facebook.com/events/632837421705305/>), а також готують наукові публікації, які публікуються в фахових виданнях. Діє Рада молодих вчених ННІП (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064014791506>). На сторінках КНУ та ННІП у соціальних мережах, а також безпосередньо викладачами здійснюється регулярне інформування студентів про актуальні курси для студентів та молодих вчених. Відповідно до Стандарту вищої освіти до навчального плану ОП включено науково-дослідницьку практику. Проходження цієї практики організовано в УМР на базі наукових лабораторій, які функціонують в УМР. Мета практики – дізнатися, як правильно писати наукову, зокрема, магістерську роботу. Програмою науково-дослідницької практики передбачено читання лекцій, темами яких є: методи і цілі наукового дослідження; збирання наукової літератури та правила цитування; відношення між змістом, метою, завданнями і висновками з наукового дослідження. Формами контролю, які відбуваються на відповідних етапах практики, є атестація (студенти пишуть перші два розділи магістерської роботи; відбувається перевірка та обговорення того, як студенти укладають текст і використовують літературу) та диференційований залік (студенти презентують перші два розділи магістерської роботи; відбувається перевірка того, як написано текст і використано літературу). Організацію дослідницької діяльності студентів та штатних співробітників університету регламентує Положення про науково-дослідну роботу в КНУ (<https://science.knu.ua/upload/iblock/ac8/ac863585f8fed22f8f19d1b5fab6537e.doc>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Викладачі регулярно (щороку) переглядають та, за потреби, оновлюють зміст навчальних дисциплін ОП. Відповідно, регулярно оновлюється як тематичний план, так і перелік обов'язкової та рекомендованої літератури. Так, зокрема, проф. Ващенко Ю.В. в рамках дисципліни «Актуальні проблеми публічного права» розширила тему «Адміністративні процедури» з огляду на прийняття Закону «Про адміністративну процедуру», в рамках дисципліни «Міжнародний захист прав людини» розширила тему «Міжнародно-правовий захист прав дитини» проблематикою прав дитини в умовах збройних конфліктів. Проф. Поєдинок В.В. оновила зміст дисципліни «Альтернативне вирішення спорів» за результатами участі у 2022 р. в Літній академії з бізнесу і прав людини для Східної Європи і Центральної Азії від Польського інституту з прав людини і бізнесу (<https://pihrb.org/seeca-summer-academy/>) та Інтенсивному курсі «Належа обачність в сфері верховенства права та стале правосуддя» від Університету Центрального Ланкаширу на Кіпрі (<https://crolev.eu/intensive-course-on-rule-of-law-due-diligence-and-sustainable-justice/>). Доц. Герасименко Є.С. постійно оновлює зміст дисципліни «Актуальні проблеми процесуального права». Наприклад, якщо в 2019-2020 роках вивчались в, основному, перспективи кодифікації адміністративного процедурного законодавства, то після початку розгляду Верховною Радою України проекту Закону «Про адміністративну процедуру» в курс була включена відповідна тема, яка стосувалась саме розгляду цього проекту,

його перевагам та недолікам. Після вступу в силу прийнятого Верховною Радою України Закону «Про адміністративну процедуру» тематика буде трансформована з метою його детального аналізу та необхідністю узгодження із іншими адміністративно-процедурними законами та перспективами приведення підзаконних нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Доц. Москаленко К.О. оновлює зміст дисципліни «Актуальні проблеми приватного права» програм шляхом аналізу актуальної судової практики у сфері приватного права та нових наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Катерина Москаленко є радником низки господарських товариств та неприбуткових установ, тож розуміє, з якими проблемами у сфері приватного права може зіткнутися бізнес на практиці, і обумовлює зміст своїх навчальних програм потребами ринку.

Проф. Майданик Р.А. оновив зміст вибіркової дисципліни «Речове право та право довірчої власності» на основі наукових досягнень і сучасних практик у сфері речового та трастового права в умовах цифровізації і тенденції до поширення норм речового та трастового права на майнові нематеріальні об'єкти (криптовалюта, інше віртуальне майно).

За рішенням науково-методичної комісії ННІП дія раніше затвердженої робочої навчальної програми може бути продовжена, але не більш як 2 роки поспіль. У зв'язку з затвердженням нових Стандарту вищої освіти та Опису ОП всі РНП дисциплін було переглянуто в 2022 р.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Враховуючи, що ОП є міжнародною програмою подвійного дипломування, інтернаціоналізація є однією з ключових її ознак. Викладачі ОП систематично беруть участь у міжнародних наукових заходах, у підготовці колективних наукових монографій, публікують статті у закордонних фахових виданнях. У листопаді 2021 р. ННІП КНУ та Школою права УМР було проведено спільну конференцію «Адміністративне право: від спільних історичних коренів до сучасних європейських цінностей».

Проф. Поєдинок В.В. є директором Центру європейських студій - структурного підрозділу ННІП, який співпрацює з партнерами з Польщі, Німеччини, Франції та інших країн (<https://www.facebook.com/eurostudies.knu/>); була співорганізаторкою та/або учасницею міжнародних проектів: «Відкритість і законність державного управління» спільно з Інститутом модернізації публічного управління та реформи поліції в Центральній і Східній Європі при Берлінській школі економіки і права (HWR Berlin) (2021-22); «Мережа випускників Україна-Німеччина» спільно з Університетом Юліуса Максиміліана м. Вюрцбург (2020-21), «Умови функціонування третьої гілки влади» спільно з Університетом Гьоттінгена (Німеччина) (2019-21); «Школа польського права імені Л. Петражицького» спільно з Факультетом права та адміністрації Варшавського університету (2020-21).

Доц. Герасименко Є.С. є заступником директора ННІП з міжнародних зв'язків. До серпня 2022 р. цю функцію виконувала проф. Ващенко Ю.В.

Переважає більшість викладачів ОП є учасниками міжнародних проектів, брали участь в академічній мобільності.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Робочі навчальні програми дисциплін визначають схему оцінювання за формами контролю в п.7 («Схема формування оцінки»).

Оцінка доповіді як виду роботи, спрямованої насамперед на розвиток дослідницьких компетентностей (дисципліни «Міжнародний захист прав людини», «Актуальні проблеми публічного права», «Актуальні проблеми процесуального права», «Актуальні проблеми приватного права») дозволяє перевірити досягнення ПРН 1-5, 8, 10, 12-13, 18-19).

Оцінювання таких форм роботи, як доповнення, участь у дискусії (усі навчальні дисципліни) передбачають перевірку не тільки знань, а й комунікативних компетентностей, тому перевіряються, зокрема, ПРН 5, 6, 7.

Оцінка підготовленого проекту правового акта (дисципліни «Міжнародний захист прав людини», «Актуальні проблеми публічного права») дозволяє перевірити ПРН 5 (письмова англійська мова), 14, 15.

Важливою для набуття компетентностей практичного правозастосування така є форма роботи студента, як вирішення казусу (дисципліни «Міжнародний захист прав людини», «Актуальні проблеми публічного права», «Альтернативне вирішення спорів», «Актуальні проблеми приватного права»). Проф. Поєдинок В.В. є співавтором навчального посібника для викладачів з німецької методики вирішення казусів (Шлоєр Б., Поєдинок В. Лукач І., Косілова О. Методика вирішення юридичних задач (казусів): теоретичні та практичні аспекти / за заг.ред. Р.С. Мельника. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020). Перевіряються насамперед ПРН 5 (письмова англійська мова), 6, 7, 9.

Підсумкові форми контролю (залік, іспит) спрямовані передусім на перевірку знань, а також на опанування ПРН 5. Разом з тим, в межах окремих дисциплін (наприклад, вибіркової дисципліни «Корпоративне право» одним із завдань на іспиті є розв'язання казусу. Виконуючи таке завдання, студенти можуть скористатися будь-якими матеріалами. Виконання завдання передбачає не лише знання законодавства, а і вміння його витлумачити і застосувати, а також надати відповідну консультацію клієнту.

Оцінка практики передбачає перевірку ПРН 6, 13, 14, 20, оцінка науково-дослідницької практики – ПРН 7, 8, 9, 14. Під час складання комплексного кваліфікаційного іспиту перевіряється ступінь володіння студентом теоретичними знаннями та практичними навичками в галузі права, опанування результатів ПРН 1, 2, 4, 5, 6.

Під час захисту кваліфікаційної роботи магістра перевіряється, зокрема, опанування результатів ПРН 3, 8, 13, 18.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Робочі програми навчальних дисциплін містять інформацію про форми контрольних заходів, критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, результати навчання за дисципліною, методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання, відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни, а також схеми формування оцінки з розподілом балів за всі форми контролю. Поінформованість щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання надає можливість студентам самостійно контролювати власні кількісні показники результатів навчання. Студенти інформуються про результати поточного контролю викладачами усно або за допомогою визначеного викладачем методу електронної комунікації (електронна пошта, месенджер, платформа Google classroom). Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти міститься також у робочій програмі практики, науково-дослідницької практики, та методичних рекомендаціях з підготовки магістерської роботи.

Викладачі ОП знаходяться у постійному контакті зі студентами і готові надавати будь-які додаткові роз'яснення, що є необхідними.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти?

Інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання зазвичай доводиться до відома здобувачів освіти викладачами усно під час першої лекції та першого семінарського заняття, а також протягом всього навчального процесу на прохання студентів. Робочі програми дисциплін з інформацією щодо виду, строків, методів оцінювання та кількості модульних контрольних робіт надсилаються студентам, як правило, до першого семінарського заняття після отримання електронних адрес груп та (або) потоків. Робочі програми навчальних дисциплін оприлюднюються на сторінці ОП в мережі Інтернет, тому всі здобувачі, які вивчають певний освітній компонент, мають можливість ознайомитись з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання у зручний для них час. Крім того, всі друковані робочі програми зберігаються на кафедрах ННІП і надаються на вимогу студентів. Інформація щодо проведення сесій, захисту звітів практик, проведення кваліфікаційних іспитів оприлюднюється на сайті ННІП та доводиться до відома здобувачів через лаборантів та методистів. Викладачі інформують здобувачів про кількість накопичених балів з дисциплін за поточними формами контролю на останньому семінарському занятті. Кількість накопичених балів також оголошується викладачем перед початком заліку або іспиту.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Форми атестації здобувачів вищої освіти повністю відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 081 Право, якими є державний кваліфікаційний іспит та магістерська робота.

Магістерська робота за ОП готується під подвійним науковим керівництвом - викладачами обох університетів-партнерів та захищається перед спільною екзаменаційною комісією, що включає представників обох університетів-партнерів.

Захист магістерських робіт за вибіркоким блоком «Правове регулювання публічного управління та прав людини» відбувається в Україні (спільна комісія представників обох університетів, представники УМР – онлайн), за вибілковими блоками «Право інтелектуальної власності»; «Приватне право» - у Литовській республіці (спільна комісія, представники КНУ - онлайн).

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедуру проведення контрольних заходів у КНУ регулює Положення про організацію освітнього процесу (розділи 4, 7) (https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), а крім того (в частині, що не суперечить зазначеному положенню) - Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в КНУ від 03.11.2014 р. (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20pro%20DEK.doc>).

В умовах карантину і воєнного стану також діє Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання в КНУ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok%20zal_ekz%20sesii%20dyst_techn.pdf).

В УМР процедура оцінювання результатів навчання затверджена Резолюцією Сенату №1SN-90 від 22.12.2020 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2021/02/SRVT_EN_Final.pdf).

Зазначені документи перебувають у відкритому доступі.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Для проведення іспиту обов'язково залучається додатковий екзаменатор, який не брав участі у викладанні відповідної навчальної дисципліни.

У разі проведення іспиту дистанційно із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій обов'язково ведеться відеозапис.

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу (п.п. 7.1.7.-7.1.9.) та Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУ

(<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>).
В УМР Положення про оскарження затверджене резолюцією Сенату № 1SN-66 від 23.12.2022 р.
(https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2023/01/EN_SN_Apeliaciju-nuostatai2023.pdf).
Прикладів застосування відповідних процедур на ОП не було.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

В університетах-партнерах не дозволяється перекладання позитивних оцінок.

Здобувачеві освіти, який одержав на момент завершення семестрового контролю не більше двох незадовільних оцінок, дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання семестрового контролю допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється директором ННПП). До складу такої комісії викладач, який приймав іспит (виставляв залік), як правило, не включається (п. 7.3.1 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ (https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf)).
Так, під час зимової сесії 2022-2023 н.р. один студент перекладав викладачеві негативну оцінку з однієї навчальної дисципліни, інший студент – з двох навчальних дисциплін; перекладання було успішним.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регулюється такими документами:
- Положення про організацію освітнього процесу у КНУ (розділи 4, 8 та ін.) (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf);
- Положення про Апеляційну комісію – щодо вступних іспитів на ОП (<https://vstup.knu.ua/userfiles/files/Appellate%20Commission.pdf>);
- Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в КНУ від 03.11.2014 р. (nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20pro%20DEK.doc).
Прикладів оскарження результатів проведення контрольних заходів не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

У Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ (підрозділи 9.8, 10.7 та окремі підпункти розділів 7 і 8) визначені види порушень і відповідальність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників. Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі документи КНУ:
- Етичний кодекс університетської спільноти (<https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>);
- Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>);
- Ухвала Вченої ради КНУ «Про репутаційну політику КНУ» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=937>);
- Ухвала Вченої ради КНУ «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1733>);
- Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>).
В УМР діє Кодекс етичної поведінки, затверджений резолюцією Сенату № 1SN-39 від 02.06.2015 р. (https://intranet.mruni.eu/lt/universitetas/apie_mru/dokumentai/etikos_kodeksas/).

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

На даній ОП застосовується Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУ (<https://knu.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>). Відповідальним за надсилання кваліфікаційної роботи на перевірку на плагіат є науковий керівник здобувача. Перевірка здійснюється за допомогою програми UniCheck; наявність звіту про проходження перевірки є обов'язковою умовою допуску роботи до захисту.
У Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ (зокрема в розділах 7, 9 та 10) (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) та в Положенні про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>) містяться визначення порушень академічної доброчесності, порядок перевірки робіт та види відповідальності за порушення академічної доброчесності тощо.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

В межах ОП керівництво та викладачі університетів-партнерів постійно роз'яснюють студентам важливість дотримання принципів академічної доброчесності, як в рамках вивчення окремих дисциплін (неприпустимість списування, використання інших недоброчесних способів під час проміжного та підсумкового контролю), так і під час атестації (державного іспиту та магістерської роботи), а також при підготовці тез конференцій та наукових публікацій. Крім того, особлива увага приділяється цим питанням в межах освітніх компонентів «Магістерська робота», «Підготовка магістерської роботи», «Науково-дослідницька практика»). У рамках науково-дослідницької практики, яка забезпечується УМР, здобувачам читається лекція щодо роботи з літературою і правил цитування.

КНУ традиційно бере участь у міжнародних проєктах, спрямованих на впровадження принципів академічної доброчесності в практику вищої освіти України і популяризує їх результати серед учасників освітнього процесу, як-от проєкт «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) від Американських рад з міжнародної освіти, який мав на меті об'єднати професійну спільноту освітян для обміну досвідом та співпраці задля підтримки академічної доброчесності та якості освіти й сприяння розвитку культури академічної доброчесності (<https://academiq.org.ua/pro-proekt/>).

Викладачі на постійній основі популяризують академічну доброчесність під час комунікації зі студентами, вагомою є також роль Студентського парламенту (<http://sp.knu.ua>).

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Види реагування КНУ на порушення академічної доброчесності визначено у Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ (п.9.8.3) (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf).

Види реагування УМР на порушення академічної доброчесності визначені у Кодексі етичної поведінки (https://intranet.mruni.eu/lt/universitetas/apie_mru/dokumentai/etikos_kodeksas/) та

Положенні про навчальний процес (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/MRU_Study-Regulations.pdf)

Університети-партнери демонструють нульову толерантність до будь-яких проявів академічної недоброчесності. На ОП був єдиний випадок, коли у 2021 році троє студентів ОП 2020 р. вступу були відраховані з програми за порушення принципу академічної доброчесності під час проміжного контролю (подання ідентичних відповідей за письмовою роботою) за навчальною дисципліною, що викладається в УМР.

Фактів порушення академічної доброчесності під час підготовки магістерських робіт за ОП не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Зарахування викладачів здійснюється не на ОП, а на кафедрі згідно з Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1863>) та Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУ

(<https://science.knu.ua/upload/iblock/35d/35d232242b24a0d67b42a49bea2b2ea7.pdf>). Оголошення про проведення конкурсу, терміни та його умови розміщуються на офіційному сайті КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?cat=9>).

Добір викладачів для реалізації освітніх компонентів ОП здійснюється в два етапи - спочатку заявка відправляється на профільну для даного ОК кафедру, після чого кафедра розподіляє цю дисципліну конкретному викладачу, з урахуванням достатності для даної дисципліни кваліфікаційного рівня викладача, відповідності претендентів основним кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, порядку розподілу навчальних дисциплін між профільними кафедрами, публікаційної активності викладача у фахових виданнях за напрямом навчальної дисципліни.

В УМР є Офіційні вимоги щодо кваліфікації викладачів та дослідницького персоналу УМР, затверджені Резолюцією Сенату Університету №1SN-54 від 30.06.2014 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/Kvalifikaciniai_destytoju_reikalavimai_EN_2014_06_30.pdf).

Інформацію про викладачів обов'язкових дисциплін наведено в Таблиці 1.

Інформація про викладачів вибіркових дисциплін КНУ та УМР:

<https://drive.google.com/file/d/1ASXg63jMnqIrh8qjUKWhU1VKE7MAkzCO/view?usp=sharing>.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців до формування освітніх програм та їх удосконалення є одним із пріоритетних завдань КНУ у сфері забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, що закріплено у його внутрішніх документах. За цією ОП залучення роботодавців здійснюється шляхом:

- читання лекцій та проведення семінарських занять (на програмі викладають фахівці, які поєднують викладання, наукову діяльність та практику, див. наступне поле);
- організації практики для студентів ОП (на рівні КНУ або ННІП укладено договори/меморандуми з судами, включаючи Верховний Суд, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, міністерствами, адвокатськими і громадськими об'єднаннями, юридичними фірмами та ін);
- організації навчальних візитів для студентів ОП (передусім, до органів державної влади);
- проведення гостьових лекцій, майстер-класів тощо як українськими, так і литовськими фахівцями (так, упродовж листопада-грудня 2022 р. лекції читали адвокат, член низки міжнародних та литовських професійних об'єднань проф. Віргініуш Біте та адвокат, др. Даріуш Болзанас);
- атестації студентів (у роботі екзаменаційних комісій із захисту магістерських робіт у статусі голів таких комісій на умовах погодинної оплати беруть участь Тамара Убері, директор ЮФ «Кредо Класик Консалтинг» та Ірина Мусійчук, керівник юридичного відділу McDonald's Polska Spółka z o.o).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Викладачі ОП поєднують викладання, дослідницьку діяльність та практичну роботу. Так, проф. Ващенко Ю.В. є членом галузевої експертної ради о8 Право Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Доц. Герасименко Є.С. - адвокат, президент Спільки юристів-демократів України, член Комітету захисту прав адвокатів НААУ). Проф. Майданик Р.А. - адвокат, член Науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, член Науково-консультативної ради Верховного Суду, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, член Європейської Академії науковців приватного права (Павія, Італія), член Асоціації міжнародного права (Лондон), член Інституту Європейського права (Відень), член Національної асоціації адвокатів України, арбітр МКАС при ТПП України. Проф. Отрадна О.О. - директор Тренінгового центру прокурорів, член науково-методичної ради Верховного Суду (Касаційного цивільного суду). Доц. Москаленко К.О. - адвокат, член Національної асоціації адвокатів України. Доц. Сабодаш Р.Б. - адвокат, член Науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, проф. Кодинець А.О. – адвокат, патентний повірений. 3-поміж викладачів УМР проф. Дануте Йочене – суддя ЄСПЛ від Литви у 2004-2013 рр., суддя Конституційного Суду Литви з 2014 р., голова цього суду з 2021 р. Проф. Сольвейга Вілчінскайте (Палевічіене) – арбітр Міжнародного центру з вирішення інвестиційних спорів (ISCID).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

У КНУ діє Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1997>).

Можливості для підвищення кваліфікації, зокрема, створюють:

- Інститут післядипломної освіти (<http://www.ipe.knu.ua/>);
- Відділ академічної мобільності (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk);
- Відділ міжнародних зв'язків (<http://international.knu.ua/>).

Деякі програми підвищення кваліфікації:

- KNU professionals Digital skills Pro - програма розвитку цифрових компетентностей викладачів (<https://www.facebook.com/kyiv.university/posts/5392026514155920>);
- KNU Teach Week - платформа для фахового розвитку викладачів, підвищення рівня педагогічної майстерності (<http://www.univ.kiev.ua/news/11415>);
- Програми підвищення кваліфікації на базі Інституту післядипломної освіти КНУ (<http://www.ipe.knu.ua/spivrobotnyku-universytetu.html>).

Упродовж 2021-22 років академічною мобільністю скористалися проф. Майданик Р.А. (Центр досліджень комерційного права університету Королеви Мері Лондона (Велика Британія) на підставі стипендії Британської Академії), проф. Діковська І.А (Інститут порівняльного та міжнародного приватного права Макса Планка у Гамбурзі (ФРН), доц. Москаленко К.В. (Університет міста Цюрих (Швейцарська Конфедерація), доц. Майданик Л.Р (Інститут інновацій та конкуренції імені Макса Планка, Мюнхен, Німеччина). У попередні роки зарубіжні стажування проходили майже всі викладачі ОП.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

У КНУ передбачені такі види стимулювання, як:

- преміювання (наказ ректора № 71-32 від 31.01.2014 р. «Про затвердження Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка за результатами наукової діяльності», розпорядження ректора №113 від 10.12.2018 р. «Про створення комісії з матеріального заохочення» (<http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>);
- визначення і відзначення кращих викладачів року;
- заохочувальні відзнаки (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2022/05/Положення-про-заохочувальні-відзнаки-КНУ-імені-Тараса-Шевченка.pdf>).

КНУ є учасником програми вдосконалення викладання у вищій освіті України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme) та проекту «Якісне навчання через якісне викладання», мета якого є покращити якість викладання навчальних дисциплін та підвищити ефективність навчального процесу за допомогою впровадження сучасних методик і технік. За результатами участі в проекті КНУ вдосконалив Положення про підвищення кваліфікації, передбачивши в ньому можливості різних траєкторій професійного зростання викладачів, вдосконалює власні сертифікатні програми, проводить тематичні воркшопи на платформі професійного розвитку викладачів КНУ (<https://www.facebook.com/KNUprofessionals/about>), де викладачі мають можливість обмінятися досвідом.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

КНУ має у своєму розпорядженні фінансові та матеріальні, технічні ресурси, які формуються за рахунок державних та приватних надходжень, достатні для досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Бібліотечні ресурси дозволяють отримання здобувачами необхідних знань. Так, фонд Наукової бібліотеки КНУ (<http://www.library.univ.kiev.ua/>) налічує 3,5 млн. прим. книг, періодичних видань та інших видів друкованої продукції. Бібліотека забезпечує доступ до баз даних:

- CUL online - повнотекстова база даних (електронні тексти підручників) видавництва «Центр учбової літератури»;

- SCOPUS - універсальна реферативна наукометрична база даних;
- ScienceDirect - повнотекстова база даних, що містить майже 39 тис. електронних книг, включаючи книги з соціальних наук;
- Web of Science - реферативна база даних;
- EBSCO - колекції повнотекстових баз даних.

У ННІП є власний читальний зал (ауд.163), у якому доступні підручники, навчальні посібники та монографії з юридичних дисциплін, насамперед ті, що видані викладачами ННІП, юридична періодика.

Функціонує видавничо-поліграфічний центр, у якому друкуються методичні посібники та інші навчальні матеріали. Студенти ОП мають змогу користуватися також і потужними ресурсами УМР. Детальніше про матеріальну базу та освітнє середовище УМР: <https://drive.google.com/file/d/1D6o-XeMBXzeYNgCULg6WtZnIoDTISO2-/view?usp=sharing>

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

У ННІП КНУ створене належне освітнє середовище, необхідне для ефективної реалізації ОП, а саме: сучасні аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням за підтримки роботодавців та випускників Університету; інформаційна мережа університету і її ресурси; зала судових засідань (ауд.266); приміщення навчально-наукових центрів (як-от Центр загального американського права (ауд. 236) та Центр європейських студій (ауд.134), які обладнано комплексними мультимедійними системами).

В університеті є студентське містечко, що налічує 23 гуртожитки. Базовим для студентів-юристів є 5 гуртожиток (<https://studmisto.knu.ua/dormitory-5-1>). На кожному поверсі гуртожитку є кухні, читальні зали. У гуртожитку є пральна кімната, тренажерний зал, інтернет діє студентське самоврядування - Рада студентів гуртожитку # 5. Поруч знаходяться студентська поліклініка, магазини, відділення Нової пошти, станція метро.

УМР має сучасні приміщення, які відповідають вимогам щодо гігієни та безпеки праці. Усі аудиторії обладнано відеопроєктором, лазерним принтером з дистанційним управлінням, комп'ютером викладача, колонками та веб-камерою. Великі аудиторії оснащені акустичним обладнанням. Бездротова комп'ютерна мережа покриває усі приміщення УМР та студентський гуртожиток.

Студентам ОП, за їх бажанням, гарантується проживання в гуртожитку УМР. Правила використання студентської резиденції та гуртожитків в УМР затверджені наказом Ректора УМР №1І-240 від 29.05.2015 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/Dormitories_Rules_2015_05_29.pdf).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Стратегічний план розвитку КНУ на період 2018-2025 рр., затверджений Вченою радою КНУ 25.06.2018 р., містить заходи з соціально-педагогічного супроводу для забезпечення сприятливих умов навчання.

Норми Правил внутрішнього розпорядку КНУ (<http://surl.li/aruux>), Правил внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках університету (<https://studmisto.knu.ua/documents/regulation-documents/257-pravya-vnutrishnoho-rozporiadku>) спрямовані на гарантування належних умов праці та навчання відповідно до вимог законодавства про охорону праці.

У КНУ функціонують Психологічна служба (<https://psyservice.knu.ua/>), Університетська клініка (<https://clinic.knu.ua/>) та Інститут психіатрії (<http://knu.ua/ua/departments/psychiatry>).

У період дії карантинних обмежень організація освітнього процесу здійснювалася з дотриманням протиепідеміологічних заходів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Згідно з угодами про реалізацію програм подвійного дипломування між КНУ та УМР консультування студентів з питань загальної процедури навчання здійснюється членами викладацького складу підрозділів, відповідальних за практичну реалізацію програм. Консультування студентів з питань академічного характеру здійснюється викладачами, відповідальними за практичну реалізацію програми, індивідуально під час їхніх консультацій. Консультування студентів щодо можливостей професійної кар'єри або практики здійснюється спеціалізованими підрозділами обох університетів. Адміністративні, соціальні та інші питання (як-от візова підтримка, проживання, позики, підтримка спеціальних потреб тощо) студентів вирішуються спеціалізованими підрозділами обох університетів.

В КНУ, зокрема, діють:

- Центр по роботі зі студентами;
- Відділ академічної мобільності (<https://knu.ua/ua/dep/academic-mobile>);
- Відділ сприяння працевлаштуванню (<http://jobs.knu.ua>);
- Спорткомплекс (<http://sport.univ.kiev.ua/>);
- Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (<https://www.knu.ua/ua/dep/molod-center>);
- Центр комунікацій (<https://knu.ua/ua/departments/dc/>);
- Наукове товариство студентів та аспірантів (<http://ntsa.univ.kiev.ua/>);
- Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень (<https://sociology.knu.ua/uk/departments/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-ta-osvitnih-doslidzhen>).

На рівні ННІП консультування студентів забезпечують відділ супроводження навчального процесу, кафедри, викладачі, гарант програми, заступник директора з міжнародних зв'язків.

В УМР консультування студентів ОП здійснюється відділом по роботі з іноземними студентами, відділом із

організації навчання, викладачами, координаторами програми (вибіркових блоків), заступником декана з міжнародних зв'язків, заступником декана з навчальної роботи. Студенти отримують всю необхідну консультативну підтримку з усіх питань, пов'язаних з навчанням в УМР.

Консультації здійснюються під час зустрічей у приміщеннях університетів, а також через спілкування за допомогою електронної пошти, телефону, повідомлень у месенджерах, електронних кабінетах (в УМР) тощо.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу КНУ забезпечує учасникам освітнього процесу (у т. ч. здобувачам з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних, надання їм фахової консультаційної підтримки, а також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків, надає підтримку випускникам у працевлаштуванні (п.12.3.8).

Навчальний корпус ННІП обладнаний пандусами та ліфтом на усі поверхи. Є дві спеціалізовані туалетні кімнати. Документи КНУ:

- Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>);
- Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravyla-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>);
- Порядок супроводу осіб з інвалідністю (<https://www.knu.ua/pdfs/equal-opportunities/Poryadok-suprovodu-osib-z-invalidnistyu.pdf>).

В УМР в електронну книжку кожного студента завантажено опитувальник, де студент може вказати свої особливі потреби. На підставі визначених потреб студент забезпечується освітнім середовищем, що відповідає його особливим потребам. Інфраструктура УМР адаптована для людей з проблемами зору та пересування: встановлені ліфти, бібліотека обладнана спеціальними комп'ютеризованими робочими місцями.

Особи з особливими освітніми потребами на ОП не навчалися.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В університетах-партнерах є необхідні документи та процедури врегулювання конфліктних ситуацій.

Для врегулювання конфліктних ситуацій в КНУ діє Постійна комісія Вченої ради з питань етики.

Документи КНУ:

- Положення про організацію освітнього процесу (https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf);
- Порядок вирішення конфліктних ситуацій (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>);
- Антикорупційна програма (https://www.knu.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antikoruptsiyna_prohrama.pdf);
- Етичний кодекс університетської спільноти (<https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>);
- Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в КНУ, введений в дію наказом Ректора №79-32 від 08.02.2022 р. (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-preventing-discrimination-bullying-gender-based-violence-in-University.pdf>);
- Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУ, введена в дію наказом ректора №897-32 від 10.11.2021 р. (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Memo-of-norms-of-ethical-behavior-in-University.pdf>).

Документи УМР:

- Політика рівних можливостей та розмаїття, затверджена резолюцією Сенату в жовтні 2021 р. (<https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2021/10/Mykolas-Romeris-University-Equal-Opportunities-and-Diversity-Policy.pdf>);
 - Кодекс етичної поведінки, затверджений резолюцією Сенату № 1SN-39 від 02.06.2015 р. (https://intranet.mruni.eu/lt/universitetas/apie_mru/dokumentai/etikos_kodeksas/).
- Прикладів застосування відповідних процедур на ОП не було.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

У КНУ процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються:

- Положенням про організацію освітнього процесу (https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf);
- наказом ректора №729-32 від 11.08.2017 р. «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного

працівника» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf);
- Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>).
В УМР процедури щодо освітніх програм регулюються Положенням про навчальний процес, затвердженим рішенням Сенату №1SN-36 від 30.06.2019 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/MRU_Study-Regulations.pdf)

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Терміни планового перегляду ОП, за прикладом провідних європейських університетів, становлять від 2 до 5 років. Упродовж цього часу програма може бути змінена з підстав визначених процедурою 2.2. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>).

У зв'язку із затвердженням наказом МОН №1053 від 17.08.2020 р. Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП було внесено зміни до угод про реалізацію програм подвійного дипломування, а також прийнято нову редакцію опису ОП (затверджено на засіданні Вченої ради від 01.03.2021 р., протокол №11, та введено в дію наказом ректора №604-32 від 18.08.2021 р.), внесено зміни до навчального плану, зокрема: кількість кредитів ОК «Практика» збільшено до 20, запроваджено ОК «Науково-дослідницька практика» в обсязі 14 кредитів, встановлено сукупний обсяг обов'язкових компонентів у розмірі 80 кредитів, вибіркового компонента - 40 кредитів, вилучено вибіркою блок «Охороноздоровче право та політика» у зв'язку з відсутністю зацікавленості здобувачів освіти.

У зв'язку з затвердженням нового Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право МОН № 643 від 20.07.2022 р.) було прийнято нову редакцію опису ОП (затверджено на засіданні Вченої ради від 05.09.2022 р., протокол №1, та введено в дію наказом ректора №501-32 від 19.09.2022 р.) та внесено зміни до навчального плану. З огляду на те, що попередній опис ОП приймався за півтора року до цього, зміни були незначними. Так, усунуто дублювання назв ОК 6 і ОК 7, яке мало місце в описі 2021 р. (обидва мали назву «Магістерська робота»; наразі ОК 6 - «Магістерська робота (підготовка до написання)», ОК 7 - «Магістерська робота»); внесено редакційні зміни для приведення опису у відповідність зі Стандартом. Проекти описів ОП 2021 та 2022 років оприлюднювалися на сторінці ОП в мережі Інтернет.

На рівні гаранта відбувається щорічний моніторинг освітньої програми.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Свою позицію щодо ОП (окремих освітніх компонентів) здобувачі освіти можуть висловити під час щорічних опитувань, які проводяться Навчальною лабораторією соціологічних та освітніх досліджень КНУ та опитувань, які проводяться гарантом ОП.

В УМР Процедура організації опитування щодо навчання затверджена резолюцією Сенату No. 1SN-19 від 04.03.2015 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/Griztamojo_rysio_org_tv_2015_03_04_EN.pdf). Згідно з цією Процедурою опитування студентів щодо освітньої програми, якості викладання навчальних дисциплін, організаційної якості навчального процесу, якості практичної підготовки під час навчання, а також якості підготовки магістерської роботи організується Центром академічних зв'язків.

В межах ОП було враховано думку студентів щодо доцільності організації переддипломної практики в Україні, а не в Литві, оскільки УМР не забезпечує студентів базами практик.

На сторінці ОП в мережі Інтернет розміщено форму зворотнього зв'язку, за допомогою якої студенти та випускники можуть на постійній основі надавати свої пропозиції (<https://forms.gle/8edzmPxge9guX1br6>).

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

У КНУ представники органів студентського самоврядування ННІП беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості як члени науково-методичної комісії і вченої ради при розгляді змін до ОП, а також питань реалізації ОП (затвердження шкали переведення оцінок, затвердження тем магістерських робіт тощо).

У Положенні про студентське самоврядування КНУ (<https://cutt.ly/jYVxgFT>) визначено права і можливості студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, брати участь в управлінні університету, бути делегованими до дорадчих та робочих органів, вносити пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм, удосконалення науково-дослідної роботи, освітнього процесу. Крім того, рішення адміністрації не пізніше, ніж за 10 днів до прийняття мають повідомлятися органам студентського самоврядування для їх своєчасного реагування.

У 2021 р. у студентському парламенті КНУ був створений Департамент соціологічних досліджень (<http://sp.knu.ua/wp-content/uploads/2021/06/розпорядження-114.pdf>), який безпосередньо може ініціювати збір інформації про якість ОП, викладання дисциплін та ін.

Внесення змін до описів ОП у 2021 та 2022 роках погоджувалося Студентським парламентом ННІП (протокол №1 від 20.01.2021 р., протокол №6 від 31.08.2022 р.

(<https://drive.google.com/drive/folders/1YLaUo3zfGNosF7meHtEFABolhoB9uSy5?usp=sharing>).

В УМР представники студентів ОП беруть участь у роботі комітетів ОП щодо підготовки рішень стосовно реалізації ОП.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через

свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Роботодавці беруть участь у процедурах забезпечення якості за ОП:

- шляхом надання рецензій на ОП на прохання університетів-партнерів;
- шляхом участі у роботі екзаменаційних комісій з атестації студентів (як голови екзаменаційних комісій);
- шляхом залучення до підготовки навчально-методичних матеріалів;
- шляхом неформального обговорення ОП під час заходів, організованих партнерами;

У КНУ створені ради роботодавців, діяльність яких регулюється Положенням про ради роботодавців у КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1466>).

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Інформація щодо кар'єрного шляху випускників періодично збирається та аналізується гарантом, зокрема, шляхом направлення гарантом ОП опитування випускникам (<https://forms.gle/JbXb8QEX6uu2aRTe7>), отримання інформації від партнерських установ, відділу аспірантури тощо.

Випускники ОП працюють за фахом у приватному секторі економіки України (напр., ТОВ «Кам'янка-Солар», ТОВ «ГРАНТ ТОРНТОН», Deloitte), у провідних банківських установах (наприклад, Приватбанк) в органах державної влади (наприклад, Міністерство економіки України, ТСЦ 4649 РСЦ ГСЦ МВС У Львівській області, Міністерство юстиції України (Директорат стратегічного планування та європейської інтеграції)), в громадських організаціях (наприклад, Центр політико-правових реформ), в міжнародних організаціях (International Organization for Migration). Деякі випускники продовжують навчання в інших зарубіжних університетах (наприклад, Тартуський Університет, Mongoe College King Graduate School, Brooklyn Law School), в зарубіжних установах та організаціях (наприклад, Marsh McLennan (Guy Carpenter), Tara Recruitment, Mindshare Worldwide). Деякі випускники продовжують навчання та дослідження за третім рівнем вищої освіти в аспірантурі ННІП КНУ, у Школі права УМР, а також в інших закладах вищої освіти та наукових установах (наприклад, Університет Массачусетс Бостон (UMass Boston)).

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У процесі реалізації ОП було виявлено проблеми у процесі наукового консультування студентів при підготовці магістерських робіт, а саме: студент консультувався лише з одним із наукових керівників, або ж не консультувався з жодним; наукові керівники мали різне бачення щодо магістерської роботи. Зазначені проблеми були проаналізовані гарантом/координаторами та обговорені на зустрічі членів комітетів ОП. У результаті було прийнято рішення про налагодження взаємодії між науковими керівниками з обох партнерів. Це сприятиме більшому ефективному використанню можливостей подвійного керівництва магістерськими роботами та підвищенню якості магістерських робіт.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Для удосконалення ОП взято до уваги зауваження та пропозиції, отримані під час акредитації попередніх ОП, які були проведені німецьким агентством забезпечення якості ACQUIN та Литовським акредитаційним агентством SKVC у 2016 р. В межах обох акредитацій міжнародні експерти акцентували увагу на необхідність включення до ОП виключно дисциплін, які мають безпосереднє відношення до специфіки магістерської програми, та недоцільність включення дисциплін, які можуть викладатися на першому (бакалаврському) рівні (як-от «Педагогіка вищої освіти» та «Професійна та корпоративна етика».) Зазначені дисципліни було виключено, натомість включено актуальні дисципліни з огляду на потреби ринку праці («Міжнародний захист прав людини» та «Альтернативне вирішення спорів»).

Також взято до уваги результати акредитації ОП третього освітнього рівня за спеціальністю 081 «Право», що реалізується ННІП, а саме в частині формування культури академічної доброчесності.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Викладачі університетів-партнерів ОП брали активну участь на всіх етапах підготовки та реалізації ОП. Навчальний план ОП завжди формувався з урахуванням пропозицій викладачів, з огляду на потреби ринку праці. На етапі впровадження нових навчальних дисциплін викладачі обох університетів спільно обговорювали їх доцільність. Крім того, проекти робочих програм навчальних дисциплін, які читаються в КНУ, погоджувалися викладачами з УМР, та навпаки - проекти навчальних дисциплін, які читаються в УМР, при розробці погоджувалися викладачами з КНУ. Викладачі ОП активно долучаються до процесу перегляду ОП. Зокрема, у зв'язку із запровадженням в Україні Стандарту вищої освіти зі спеціальності «Право» за другим (магістерським) рівнем викладачі обох університетів-партнерів активно обговорювали, які зміни потрібно внести до ОП в цілому та до окремих освітніх компонентів. Зокрема, активно обговорювалися питання організації науково-дослідницької практики, оскільки такий освітній компонент був новим і для КНУ, і для УМР. Саме викладачами УМР було запропоновано організацію цієї практики в УМР на базі наукових лабораторій, які функціонують в УМР.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості ОП складається із систем забезпечення якості, які функціонують в університетах-партнерах.

Відповідно до угод про реалізацію програм подвійного дипломування між КНУ та УМР утворено комітет програми, до якого входять в рівній кількості представники університетів-партнерів, а також представник студентів. Комітет готує пропозиції щодо рішень з усіх внутрішніх питань реалізації ОП, включаючи зміни до навчального плану. Ці рішення підлягають остаточному затвердженню відповідними органами кожного партнера. Положення про комітети програм затверджено наказом ректора УМР №1І-244 від 03.06.2015 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/4_SPK_nuostatai_2015_06_03.pdf)

Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) виділяє рівні функціонування системи забезпечення якості освіти, між якими розподіляється виконання окремих функцій (розділ 1.3).

У 2021 р. в КНУ був створений відділ забезпечення якості освіти, який координує систему забезпечення якості освіти університету та розвиває культуру якості (<https://www.facebook.com/department.quality>).

Положення про систему внутрішнього забезпечення якості навчання в УМР затверджене Резолюцією Сенату №1SN-69 від 28.06.2013 р. (https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/System_of_internal_SQA.pdf).

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки учасників освітнього процесу за ОП регулюються документами КНУ та УМР.

Документи КНУ:

- Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>);

- Положення про організацію освітнього процесу в КНУ (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf);

- Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>);

- Етичний кодекс університетської спільноти (<https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>);

- Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУ (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>);

- Положення про гаранта освітньої програми в КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1678>);

- Правила внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках КНУ

(<https://studmisto.knu.ua/management/documents/regulation-documents/257-pravya-vnutrishnoho-rozporiadku>).

Документи УМР:

- <https://www.mruni.eu/en/documents/> (стратегічні документи);

- https://intranet.mruni.eu/lt/universitetas/apie_mru/dokumentai/ (документи щодо забезпечення якості);

- внутрішні правила процедури УМР затверджені Рішенням Ради УМР №1UT-15 від 16.06.2015 р.

(https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2020/10/VertimasVidausTaisykles_koreguota-mru-vertejos.pdf).

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

<https://law.knu.ua/ua/mahistratura-081-pravo-podviine-dyplomuvannia>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

<https://law.knu.ua/ua/mahistratura-081-pravo-podviine-dyplomuvannia>

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони ОП обумовлені її інноваційністю як самостійної міжнародної програми подвійного дипломування, зокрема:

- за один термін навчання (2 роки) випускники отримують два дипломи магістра права від провідних правничих шкіл України та Литовської республіки;
- обов'язковою складовою є міжнародна академічна мобільність, яка полягає у навчанні студентів протягом двох семестрів в кожному з університетів-партнерів;
- під час навчання в УМР студенти ОП мають можливість скористатися правом на академічну мобільність або в

межах Еразмус+ (навчання протягом одного семестру в одному із закладів вищої освіти - Еразмус-партнерів УМР, або в межах Еразмус+практика (стажування протягом двох місяців, наприклад, у міжнародних організаціях чи юридичних фірмах);

- подвійне керівництво магістерськими роботами, що передбачає наукове керівництво підготовкою кожною магістерської роботи як викладачем КНУ, так і викладачем УМР, а також їх захист перед спільною екзаменаційною комісією;
- до викладання залучені висококваліфіковані фахівці, що мають як високі академічні здобутки, так і досвід практичної діяльності (голова Конституційного суду Литовської республіки (в минулому - суддя ЄСПЛ, адвокати, арбітри та ін);
- студенти ОП беруть участь у різноманітних наукових, просвітницьких та культурних заходах, організованих університетами-партнерами ОП;
- в рамках ОП організовані навчальні візити до різноманітних інституцій, зокрема, до органів державної влади як України, так і Литовської республіки (судових органів, інституцій омбудсманів тощо);
- здобуті знання та навички роблять випускників ОП конкурентоспроможними як на національному, так і міжнародному (передусім, європейському) ринках юридичних послуг, що підтверджується кар'єрною траєкторією випускників;
- систематичний перегляд ОП та постійне вдосконалення її освітніх компонентів (запровадження нових навчальних дисциплін/тем у відповідь на потреби ринку праці);
- обмін досвідом між викладачами університетів-партнерів щодо новітніх методів викладання та навчання;
- співпраця між викладачами університетів у сфері наукової діяльності (організація спільних наукових заходів, публікація спільних наукових статей, монографій тощо);
- обмін кращим досвідом адміністрування освітніх програм між керівниками університетів-партнерів.

Слабкі сторони:

Слабких сторін підготовки магістрів за ОП не виявлено. Проте наявні резерви розвитку програми, відображені у наступному пункті.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

- Розширення практики залучення роботодавців до освітнього процесу та процедур із забезпечення якості за ОП, зокрема, за рахунок залучення представників правозахисних неурядових організацій, міжнародних правозахисних організацій;
- Продовження практики формування культури академічної доброчесності серед студентів ОП;
- Інтенсифікація залучення студентів ОП до наукової діяльності та збільшення їх публікаційної активності;
- Інституціоналізація взаємодії з випускниками ОП;
- Поліпшення дизайну і змістовного наповнення сторінки програми в мережі Інтернет.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

ПБ: Бугров Володимир Анатолійович

Дата: 14.02.2023 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights	навчальна дисципліна	<i>OC1 International Protection of Human Rights.pdf</i>	FloWwGTe34MO9LtSUNNXTe5fz+aW5hgCVh7mohr7fTs=	
Актуальні проблеми публічного права / Topical Issues of Public Law	навчальна дисципліна	<i>OC2 Topical Issues of Public Law.pdf</i>	3sotk7d/nfdWJL5ajVxQpH5Gg29Fuzq/3DsRWnPaeZQ=	
Актуальні проблеми процесуального права / Topical Issues of Procedural Law	навчальна дисципліна	<i>OC3 Topical Issues of Procedural Law.pdf</i>	fPLJqEh+LIjZ/3aONrYDFx5EKyzQcPvd59kjdI2Tdw=	
Практика/ Internship	практика	<i>OK4 Положення про практику.pdf</i>	X+guhAW4uVGp7wOOeOefgSiVLLHZknoR2KC99Xmd8s=	
Науково-дослідницька практика /Research internship	практика	<i>OC5 Research Internship_MRU.pdf</i>	hSS+QfnhEaygImudrgUquKlm89qovA1xT1PY2rKW8MY=	
Магістерська робота (підготовка до написання)/ Master's Thesis (preparation for writing)	практика	<i>OC6 Master Thesis Preparation_MRU.pdf</i>	XLuDsK67LZUFfiACy9n8bW51zTHb72pDgGd86iq9IM=	
Магістерська робота/ Master's Thesis	підсумкова атестація	<i>OC7 Guidelines for Master Thesis.pdf</i>	liwHrOf54jM2GcjGdvoUo4tOJQ/WNNvITcoOOhssZBY=	
Альтернативне вирішення спорів/ Alternative Dispute Resolution	навчальна дисципліна	<i>OC8 Alternative Dispute Resolution.pdf</i>	CgfT1lhV9IP475IJ+c kw+MFLSKON7oZ8UwM7BWuKrtY=	
Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	навчальна дисципліна	<i>OC9 Topical Issues of Private Law.pdf</i>	pH+wgxdne4u9ELC8uzv7Z6tVqMSPuXC GzsCoTObs4Oo=	

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
167893	Ващенко Юлія Вячеславівна	професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут права	Диплом доктора наук ДД 005181, виданий 25.02.2016, Диплом кандидата наук ДК 020283,	16	Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights	Освітня кваліфікація: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення 1999; спеціальність правознавство;

виданий
08.10.2003,
Атестат
доцента 12/ДЦ
020738,
виданий
23.12.2008

Дисертація кандидата юридичних наук на тему: «Правове регулювання клірингових розрахунків» за спеціальністю 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; банківське право (2003); Дисертація доктора юридичних наук на тему: «Державне регулювання у сфері енергетики: адміністративно-правовий аспект» за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право (2016).
Публікації за тематикою навчальної дисципліни:
Vashchenko, Y. Access to Modern Energy Services through the Prism of Children's Rights: An Overview From the Perspectives of the Convention on the Rights of the Child and the Policy and Law Approaches of Certain EU Member States and Ukraine. International Comparative Jurisprudence, 2021, 7(1): 75-87. DOI: <http://dx.doi.org/10.13165/j.icj.2021.06.006> (Scopus);
Vashchenko, Y. Right to access to modern energy services: international dimensions, national approaches and perspectives regarding constitutionalization in Ukraine Mykolas Romeris University periodical reviewed research papers «Jurisprudence», 2017, issue 24(1), P. 67-88. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=564288>;
Ващенко Ю. Роль держави у забезпеченні реалізації права на охорону здоров'я в умовах ринкової економіки. Проблемні питання стану дотримання захисту прав людини в Україні: зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-теорет. конф. (м. Київ, 5 груд. 2013 р.): у 2 ч. К.: Нац. акад. внутр. справ. 2013. Ч. 1. С. 232–233.

Ващенко Ю. Право на доступ до енергетичних послуг: проблеми нормативно-правового регулювання. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2013. № 4 (72). С. 87–91.
Ващенко Юлія. Організаційно-правові засади боротьби з енергетичною бідністю в Україні у контексті європейської інтеграції. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: юридичні науки. 2013. № 2 (96). С. 33–36.
Підвищення кваліфікації, стажування:
Програма підвищення кваліфікації «Школа польського права» Варшавського університету (02 вересня 2017 р. – 07 грудня 2018 р.) (18 кредитів ECTS);
Тренінг Британської ради та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти «Ukraine's new accreditation system: building on UK best practice: train the trainers programme», розробленому та проведеному Агентством забезпечення якості (QAA) Великої Британії (10-13 вересня 2019 р.);
Тренінг Британської ради та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти «Ukraine's new accreditation system: building on UK best practice: advanced train the trainers programme», розробленому та проведеному Агентством забезпечення якості (QAA) Великої Британії (7-8 грудня 2020 р.);
Онлайн курс «Children's Human Rights – An Interdisciplinary Introduction» Університету Женеви на платформі Coursera (сертифікат б/у від

						20.04.2020 р.). Інший професійний досвід: Член галузевої експертної ради 08 Право Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; Виконавець в складі робочої групи Київського національного університету імені Тараса Шевченка за грантовим проектом програми ЄС Erasmus + «QUAERE: Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі ENQA стандартів та рекомендацій» (2016-2018 рр.); Учасник спільного проекту юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Школи права Університету Тарту (Естонія) щодо організації викладання модулів з прав людини та демократизації студентам університету та консультацій та семінарів з викладацьким складом, що фінансувався Міністерством закордонних справ Естонії (2016-2018 рр.); Нагрудний знак МОН «Відмінник Освіти України»	
167893	Вашченко Юлія Вячеславівна	професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут права	Диплом доктора наук ДД 005181, виданий 25.02.2016, Диплом кандидата наук ДК 020283, виданий 08.10.2003, Атестат доцента 12ДЦ 020738, виданий 23.12.2008	16	Актуальні проблеми публічного права / Topical Issues of Public Law	Публікації за тематикою навчальної дисципліни: Vashchenko, Y., Otradnova, O., Tsiura, V. Joint study programmes in the educational policy and law of eastern partnership countries. Public Policy and Administration, 2020, N 19 (1), 64-77 (Scopus); Vashchenko, Y. Constitution of Pylp Orlyk: Categories of Contemporary Constitutional and Administrative Law. Logos, 2019, N 99, 73-74 (Scopus, Web of science) Vashchenko, Y. Separation of powers in Ukraine: challenges and solutions from the administrative law perspective.

						Administrative Law and Process. 2018. № 4(23). P. 58–74. Ващенко Ю. Тенденції розвитку адміністративного права в Україні в світлі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. Адміністративне право і процес. 2016. № 4(18). С. 4–15. Ващенко Ю. Концептуальні засади співвідношення конституційного та адміністративного права. Адміністративне право і процес. 2016. № 3(17). С. 21–35. Освітня кваліфікація, підвищення кваліфікації/стажування, інший професійний досвід - див. навчальну дисципліну "Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights".	
106100	Герасименко Євген Станіславович	доцент, заступник директора, Суміщення	Навчально-науковий інститут права	Диплом кандидата наук ДК 008520, виданий 08.11.2000, Атестат доцента 12/ДЦ 016218, виданий 22.02.2007	32	Актуальні проблеми процесуального права / Topical Issues of Procedural Law	Освітня кваліфікація: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення 1990; спеціальність правознавство; Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Питання реформування інституту адміністративної відповідальності» за спеціальністю 12.00.07 – теорія управління, адміністративне право і процес; фінансове право. Публікації за тематикою навчальної дисципліни: Адміністративні процедури в питаннях та відповідях: навч. посіб. / за ред. Є.С. Герасименка та Н.Ю. Задираки. Київ: ВД Дакор, 2020. 156 с. Герасименко Є.С. Окремі особливості судового розгляду адміністративних справ щодо статусу біженців. Jurnalul juridic national: teorie și practică. 2019. № 5. P.45–49. Gerasymenko, Y., Zadyraka, N., Pohrebniak, I., Zabolotna, L. Maslii, I.

Rights and obligations of participants in administrative procedures in international protection. Public Policy and Administration. 2021. № 20. P. 646-656 (Scopus)

Tsvietkova, Y.V., Mota, A.F., Levchuk, M.V., Gerasymenko, Y.S., Petrechenko, S.A. The local elections 2020 in Ukraine: regional peculiarities and collaboration of the political parties and the religious organizations. Relacoes Internacionais no Mundo Atual. 2021. Volume 3. Issue 32. P. 23-49 (Scopus)

Нормативні акти публічної адміністрації (Глава 12) / Загальне адміністративне право: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2014. С. 379-394.

Адміністративне судочинство в питаннях та відповідях. Навчальний посібник / за заг. ред. Н.Ю. Задираки та Є.С. Герасименка. Київ: ВД Дакор, 2019. 224 с.

Підвищення кваліфікації, стажування: Стажування «Інновації в забезпеченні якості викладання навчальних дисциплін адміністративно-правового блоку та здійснення галузевих фахових наукових досліджень у ЗВО в умовах воєнного стану» (Запорізький національний університет, Центр українсько-європейського наукового співробітництва, свідоцтво № № ADV-210798-LSI від 25.08.2022).

Інший професійний досвід:
Вчений секретар спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка;

						Заступник Директора ННІ права; Президент Спільки юристів-демократів України; Член Комітету захисту прав адвокатів НААУ; Visiting fellow Cambridge University, Wolfson College (1998).	
148205	Поєдинок Валерія Вікторівна	професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут права	Диплом бакалавра, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення: 2000, спеціальність: 0601 Право, Диплом доктора наук ДД 002842, виданий 17.01.2014	18	Альтернативне вирішення спорів/ Alternative Dispute Resolution	Освітня кваліфікація: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення 2001; спеціальність правознавство; Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин» за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право (2004); Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Теоретичні проблеми регулювання інвестиційної діяльності в Україні: господарсько-правовий аспект» за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право (2004) Публікації за тематикою навчальної дисципліни: Коваленко І.В., Поєдинок В.В. Медіація в корпоративних спорах. Право України. 2021. №6. С.117-127. Поєдинок В.В. Перегляд рішень міжнародних інвестиційних арбітражів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. 2014. Випуск 3. Том 3. С.305-309. Поєдинок В.В. «Криза легітимності» міжнародного інвестиційного арбітражу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2013. Випуск

23. Ч.ІІ. Том 1. С.203-207.
Поединок В.В.
Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми (підрозділ 3.5 «Правові механізми вирішення інвестиційних спорів між іноземними інвесторами та державою»). Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. С.387-415.
Поединок В.В.
Проблеми вирішення спорів між іноземними інвесторами та приймаючими державами. Вісник господарського судочинства. 2012. №5. С. 93-100.
Підвищення кваліфікації, стажування: Літня академія з бізнесу і прав людини для Центральної та Східної Європи і Центральної Азії (Польський інститут прав людини і бізнесу, 2022, 40 год., сертифікат б/н б/д)
Тренінг «Написання проєктів. Фонди ЄС» (Центральноєвропейська академія навчання та сертифікації (CEASC), 2021, 32 год., 1 кредит ЄКТС, сертифікат №0478.21 б/д)
Тренінг «Інструменти фасилітації для проведення ефективних навчальних заходів в онлайн-форматі» (Центральноєвропейська академія навчання та сертифікації (CEASC), 2020, 30 год., 1 кредит ЄКТС, сертифікат №1195.20 б/д)
Тренінг «Інтернаціоналізація закладів вищої освіти як передумова успішної грантової діяльності» (Центральноєвропейська академія навчання та сертифікації (CEASC), 2020, 30 год., 1 кредит ЄКТС, сертифікат №1449.20 б/д)
Тренінг «Проєктний підхід та міжсекторна співпраця в діяльності сучасного закладу освіти, ОТГ та АРР» (Центральноєвропейська академія навчання та сертифікації

(CEASC), 2020, 15 год.,
0,5 кредита ЄКТС,
сертифікат №1403.20
б/д)
Осіньна школа
«Методика
викладання галузевих
юридичних дисциплін
приватно-правового
сегменту» (МОН
України, Київський
регіональний центр
НАПрН України,
Координатор проєктів
ОБСЕ в Україні, 2020,
30 год., 1 кредит
ЄКТС, сертифікат
№АА
20063497/000028-20
б/д)
Тренінг «Експерт з
акредитації освітніх
програм»
(Національне
агентство з
забезпечення якості
вищої освіти, 2020,
сертифікат б/н від
12.11.2020)
Літня школа ОБСЕ з
конституційного
права для викладачів
(Координатор
проєктів ОБСЕ в
Україні, 2019,
сертифікат б/н б/д)
Німецькомовна літня
школа «Право в
Німеччині»
(Факультет правничих
наук НУКМА, DAAD,
2019, сертифікат б/н
від 12.07.2019)
Німецькомовний
воркшоп «Юридична
освіта в Німеччині»
(НУОЮА, DAAD, 2018,
сертифікат б/н б/д)
Стажування в
Німеччині з теми
«Юридична методика
й освіта» (м. Вісмар,
2017, 108 год.,
сертифікат б/н від
29.07.2017)
Курс «Поняття
медіації» (TWZ
Enterprises,
сертифіковано
Асоціацією адвокатів
Каліфорнії, 2017,
сертифікат б/н від
18.04.2017)
Осіньна школа з
адміністративного
права та німецької
методики вирішення
задач у межах проєкту
ОБСЕ
«Удосконалення
юридичної освіти та
освіти з прав людини
(2016, сертифікат б/н
б/д)
Стажування у Польщі
з теми «Право ЄС:
Поточний стан,
проблеми та
перспективи» (м.
Варшава, CLM
Consulting, 2016,

						сертифікат №JS16017 б/д) Інший професійний досвід: Член спеціалізованих вчених рад: Д 26.001.06 Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Д 11.170.02 Інституту економіко-правових досліджень НАН України; Член редколегії фахового журналу «Адміністративне право і процес» (категорія Б); Експерт Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти з акредитації освітніх програм; Член Робочої групи Міністерства юстиції України з підготовки Концепції модернізації правового регулювання умов ведення бізнесу в Україні (наказ Міністерства юстиції України від 14.03.2016 р. № 82/7)	
24127	Отрадна Олесь Олександрівна	професор, Сумісництво	Навчально-науковий інститут права	Диплом магістра, Київський університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення: 1999, спеціальність: 060101 Правознавство, Диплом доктора наук ДД 003920, виданий 22.12.2014, Диплом кандидата наук ДК 018286, виданий 09.04.2003, Атестат доцента 12ДЦ 019115, виданий 18.04.2008, Атестат професора АП 002134, виданий 26.11.2020	19	Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	Освітня кваліфікація: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення 2001; спеціальність правознавство; Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Неустойка в цивільному праві України» за спеціальністю 12.00.02 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право (2002); Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Механізм цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань» за спеціальністю 12.00.02 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право (2014). Публікації за тематикою навчальної дисципліни: Отрадна О.О. Проблеми вдосконалення

механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань: Монографія. К., 2014. 328 с.

Otradnova, O. Principles of European Tort Law (PETL) and Their Impact on Approximation of Ukrainian Tort Law to European Standards. *Studia Iuridica. The impact of European law on Polish and Ukrainian legal systems.* 2017. Issue 71. P. 159-168.

Otradnova, O. Oral hearing of a civil case in the context of the right to a fair trial. *Asia Life Sciences.* 2020. Volume Suppl 22. Issue 1. P.95-112 (Scopus)

Співавтор підручників та навчальних посібників «Цивільне право», «Цивільне право. Практикум», «Сімейне право», «Сімейне право. Практикум», «Договірне право України»

Підвищення кваліфікації, стажування: Стажування за програмою Erasmus+ Teaching mobility в університеті імені Миколаса Ромериса (м. Вільнюс, Литва, 2018 р.); Стажування за програмою Erasmus+ Teaching mobility в Загребському університеті (м. Загреб, Хорватія, 2018 р.); Стажування за програмою Erasmus+ Teaching mobility в Університеті Фоджа (м. Фоджа, Італія, 2019 р.); Стажування за програмою Erasmus+ Teaching mobility в Університеті Уппсала (м. Уппсала, Швеція, 2019 р.).

Інший професійний досвід: Член науково-методичної ради Верховного Суду (Касаційного цивільного суду) З 2013 по 2015 р. вчений секретар, а з 2015 по 2020 р. член Спеціалізованої вченої ради Д 26.001.06 Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

14632	Москаленко Катерина Вікторівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут права	<p>Диплом бакалавра, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення: 2009, спеціальність: 0601 Право, Диплом магістра, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення: 2011, спеціальність: 060101 Правознавство, Диплом кандидата наук ДК 023638, виданий 23.09.2014, Атестат доцента АД 008535, виданий 27.09.2021</p>	9	Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	<p>Освітня кваліфікація: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рік закінчення 2001, спеціальність правознавство; Відокремлений структурний підрозділ «Інститут інтелектуальної власності Національного університету «Одеська юридична академія» в м. Києві, рік закінчення 2013, спеціальність інтелектуальна власність; Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Продюсерський договір в сфері музичного шоу-бізнесу: цивільно-правові аспекти» за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право, цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право Публікації за тематикою навчальної дисципліни: Москаленко К.В. Правове регулювання абортів в Україні: майбутні перспективи у зв'язку із застосуванням методу штучної матки. Приватне та публічне право. 2020. № 4. С.36–39; Maydanyk R., Moskalenko K. Towards creation of unified regulation on surrogacy in Europe: recent trends and future perspectives. Wiadomos ci Lekarskie. 2020. № 12. p. 2865-2870 (Scopus); Inshyn, M.I., Vavzhenchuk, S.Ya., & Moskalenko, K.V. (2021). Protection of labour rights by trade unions in separate post-soviet countries. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 28(2), 222-233 (Scopus); Maydanyk RA, Moskalenko KV. Certain limitations in reproductive rights's exercising (cases of china and austria). Wiad Lek. 2021;74 (11 cz 2):3016-3020. PMID: 35029572. (Scopus);</p>
-------	--------------------------------	------------------------------	-----------------------------------	--	---	--	---

Moskalenko, K. (2022).
Posthumous
Reproduction:
Comparative Review of
Legislation and Court
Practice. In: Maydanyk,
R., den Exter, A.,
Izarova, I. (eds)
Ukrainian Healthcare
Law in the Context of
European and
International Law.
European Union and its
Neighbours in a
Globalized World, vol 7.
Springer, Cham
(Scopus)

Підвищення
кваліфікації,
стажування:
Академічна
мобільність в
Університеті міста
Цюрих (Швейцарська
Конфедерація) з
09.04.2022 р. по
30.06.2022 р.;

Методологічний курс
для викладачів вищих
навчальних закладів
«Introduction to Course
Design» в Університеті
міста Цюрих
(Швейцарська
Конфедерація)
29.09.2022 р.;

Методологічний курс
для викладачів вищих
навчальних закладів
«Fostering interaction
in lectures for large
classes» в Університеті
міста Цюрих
(Швейцарська
Конфедерація)
28.10.2022 р.;

Методологічний курс
для викладачів вищих
навчальних закладів
«Empowering students
to manage online and
blended learning
environments» в
Університеті міста
Цюрих (Швейцарська
Конфедерація)
09.11.2022 р.;

Методологічний курс
для викладачів вищих
навчальних закладів
«Teaching in English» в
Університеті міста
Цюрих (Швейцарська
Конфедерація) 3.11,
17.11.2022 р. (2 дні);

Методологічний курс
для викладачів вищих
навчальних закладів
«Supervising students:
What can we learn from
evidence» в
Університеті міста
Цюрих (Швейцарська
Конфедерація)
06.12.2022 р.;

3-тя міжнародна літня
школа «Допоміжна
репродукція та
альтернативні форми
сім'ї», проведена у м.
Тесалоніки (Греція) у

						період 05-17.07.2018 р.; Стажування у Міжнародному суді аудиторів 28-29.06.2018 р. Інший професійний досвід: З 2008 р. працює на посадах юриста, юрисконсульта, головного юрисконсульта у підприємствах та установах. З 2014 р. здійснює індивідуальну адвокатську діяльність. Сертифікований тренер Вищої школи адвокатури із підвищення кваліфікації адвокатами.
--	--	--	--	--	--	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<i>ПРН20. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни у закладах освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики.</i>	☒	Практика/ Internship	Виконання завдань, передбачених індивідуальним планом, підготовка звіту про практику	Диференційований залік, що ґрунтується на оцінюванні звіту, характеристики з місця проходження практики, щоденника та відповідей на запитання
<i>ПРН19. Брати продуктивну участь у виконанні теоретичних та прикладних досліджень у галузі права.</i>	☒	Актуальні проблеми публічного права / Topical Issues of Public Law	Семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, підготовка проекту правового акта, розв'язання казусу
<i>ПРН18. Визначати актуальну практичну чи наукову проблему, планувати і виконувати дослідження на її вирішення, обирати релевантні методологію та джерела.</i>	☒	Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights	Семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, підготовка проекту правового акта, розв'язання казусу
		Актуальні проблеми публічного права / Topical Issues of Public Law	Семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, доповнення, участь у дискусії, розв'язання казусу
		Магістерська робота (підготовка до написання)/ Master's Thesis (preparation for writing)	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Оцінка повноти виконання поставлених завдань, атестація

		Магістерська робота/ Master's Thesis	Самостійна робота	Публічний захист перед екзаменаційною комісією за участі представників обох університетів-партнерів
<i>ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.</i>	☒	Актуальні проблеми процесуального права / Topical Issues of Procedural Law	Семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, дискусія
<i>ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно- правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини</i>	☒	Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	Семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи
<i>ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування</i>	☒	Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	Семінарське заняття	Розв'язання казусу
<i>ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування</i>	☒	Практика/ Internship	Виконання завдань, передбачених індивідуальним планом, підготовка звіту про практику	Диференційований залік, що ґрунтується на оцінюванні звіту, характеристики з місця проходження практики, щоденника та відповідей на запитання
		Науково-дослідницька практика /Research internship	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання у Литві)	Атестація, диференційований залік
<i>ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів</i>	☒	Практика/ Internship	Виконання завдань, передбачених індивідуальним планом, підготовка звіту про практику	Диференційований залік, що ґрунтується на оцінюванні звіту, характеристики з місця проходження практики, щоденника та відповідей на запитання
		Магістерська робота (підготовка до написання)/ Master's Thesis (preparation for writing)	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Оцінка повноти виконання поставлених завдань, атестація
		Магістерська робота/ Master's Thesis	Самостійна робота	Публічний захист перед екзаменаційною комісією за участі представників обох університетів-партнерів
<i>ПРН12. Проводити порівняльно- правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи</i>	☒	Альтернативне вирішення спорів/ Alternative Dispute Resolution	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Тематичне опитування, участь у дискусії, іспит

взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.				
ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.	☒	Актуальні проблеми процесуального права / Topical Issues of Procedural Law	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, дискусія Доповідь, дискусія, залік
ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.	☒	Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, розв'язання казусу
ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	☒	Магістерська робота/ Master's Thesis	Самостійна робота	Публічний захист перед екзаменаційною комісією за участі представників обох університетів-партнерів
		Магістерська робота (підготовка до написання)/ Master's Thesis (preparation for writing)	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Оцінка повноти виконання поставлених завдань, атестація
		Науково-дослідницька практика /Research internship	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Атестація, диференційований залік
ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.	☒	Науково-дослідницька практика /Research internship	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Атестація, диференційований залік
ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	☒	Актуальні проблеми приватного права/ Topical Issues of Private Law	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Виступ на занятті, доповнення до виступу, суттєві запитання до доповідачів (дискурс), доповіді та наукові роботи, розв'язання казусу, підсумкова (модульна) контрольна робота
ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними	☒	Актуальні проблеми процесуального права / Topical Issues of Procedural Law	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, дискусія

стандартами.				
<i>ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</i>	☒	Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, доповнення, участь у дискусії, підготовка проекту правового акта
		Актуальні проблеми публічного права / Topical Issues of Public Law	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповідь, доповнення, участь у дискусії
		Магістерська робота (підготовка до написання)/ Master's Thesis (preparation for writing)	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Оцінка повноти виконання поставлених завдань, атестація
		Магістерська робота/ Master's Thesis	Самостійна робота	Публічний захист перед екзаменаційною комісією за участі представників обох університетів-партнерів
		Альтернативне вирішення спорів/ Alternative Dispute Resolution	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Тематичне опитування, вирішення казусів, участь у дискусії
<i>ПРН5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.</i>	☒	Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights	Семінарське заняття	Доповідь, доповнення, участь у дискусії, підготовка проекту правового акта, розв'язання казусу, іспит
<i>ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.</i>	☒	Практика/ Internship	Підготовка індивідуального плану практики, виконання завдань, передбачених індивідуальним планом, підготовка звіту про практику	Диференційований залік, що ґрунтується на оцінюванні звіту, характеристики з місця проходження практики, щоденника та відповідей на запитання
		Альтернативне вирішення спорів/ Alternative Dispute Resolution	Семінарське заняття	Вирішення казусів, участь у дискусії
<i>ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.</i>	☒	Актуальні проблеми процесуального права / Topical Issues of Procedural Law	Семінарське заняття	Доповідь, дискусія
		Науково-дослідницька практика /Research internship	Лекція, семінар, самостійна робота (навчання в УМР)	Атестація (студенти пишуть перші два розділи магістерської роботи, відбувається перевірка та обговорення того, як студенти укладають текст і використовують літературу), диференційований залік (студенти презентують перші два розділи магістерської роботи, відбувається перевірка того, як написано текст і використано літературу)
		Альтернативне вирішення спорів/ Alternative Dispute Resolution	Семінарське заняття	Вирішення казусів, участь у дискусії
<i>ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми,</i>	☒	Міжнародний захист прав людини / International Protection of Human Rights	Семінарське заняття	Доповідь, доповнення, участь у дискусії

<i>застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.</i>		Актуальні проблеми публічного права / Topical Issues of Public Law	Семінарське заняття	Доповідь, підготовка проекту правового акта
---	--	--	---------------------	---